

การศึกษาข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการ
ที่เสนอเพื่อขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

คำนำ

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้ตระหนักถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีวิทยฐานะและขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เนื่องจากมีผู้ขอเป็นจำนวนมากแต่ผ่านการประเมินเป็นส่วนน้อยจึงได้มอบหมายให้ผู้วิจัยศึกษาข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการที่เสนอขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลงานทางวิชาการที่ปรากฏในเอกสารรายงานการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ ในช่วง พ.ศ. 2549 ถึง 2551 ข้อบกพร่องที่เสนอในรายงานวิจัย เป็นข้อสังเกตส่วนใหญ่ของผู้ประเมิน มิใช่ผู้เสนอขอทุกคนจะมีข้อบกพร่องดังกล่าว

ขอขอบคุณ คุณประเสริฐ งามพันธ์ เลขานุการ ก.ค.ศ. คุณศิริพร กิจเกื้อกูล อธิบดี รองเลขาธิการ ก.ค.ศ. ที่เห็นความสำคัญของปัญหาและประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย จึงให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณอังฉรา สระวาที และ คุณนราทร คชฤทธิ์ ภารกิจวิชัยนวัตกรรมการบริหารงานบุคคล สำนักงาน ก.ค.ศ. ที่กรุณาสืบค้นรายงานการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะในช่วงพ.ศ. 2549 ถึง 2551 และกรุณาสรุปข้อค้นพบบางประการของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อสังเกต ในการประเมิน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานทางวิชาการของผู้เกี่ยวข้องได้ตามสมควร

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพของผลงานทางวิชาการให้สูงขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรายงานการประชุมของ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะช่วงปี พ.ศ. 2549 - 2551 ได้ผลสรุปที่เป็นข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการและข้อเสนอแนะเพื่อการพิจารณาดังนี้

สรุปผล

1. รายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อบกพร่องที่พบคือ นำเสนอลักษณะงานที่ปฏิบัติจริงตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะไม่ชัดเจน ทำให้การพิจารณาคุณภาพการปฏิบัติงานตามวิทยฐานะเป็นไปตามมา การนำเสนอข้อมูลในภาพรวมขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความสอดคล้องระหว่างการนำเสนอ การปฏิบัติกับผลการปฏิบัติ ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์สนับสนุน ขาดรูปธรรมของผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู โรงเรียน และชุมชน ขาดการตรวจสอบการพิมพ์และการจัดระบบในการนำเสนอ ส่งผลต่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของการรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ผลงานทางวิชาการ จากผลการศึกษาระเบียบวาระการประชุมของอ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2551 พบว่าเกือบทั้งหมดของเอกสารเป็นผลงานทางวิชาการลักษณะที่ 2 และ 3 คือ ผลงานวิจัย และ ผลงานในลักษณะอื่นซึ่งมักเป็นการประเมิน โครงการ และ คู่มือ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบข้อบกพร่องในด้านของคุณภาพและประโยชน์ของผลงานทางวิชาการดังนี้

คุณภาพของผลงานทางวิชาการ ข้อบกพร่องที่พบคือ เนื้อหาสาระขาดความสมบูรณ์ ไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ขาดการนำเอาทฤษฎี หลักการที่นำเสนอไว้ในบทที่ 2 มาใช้ในการศึกษา การเรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระบบเดียวกัน ไม่มีระบบในการกำหนดหัวข้อ อ้างอิงเอกสารเก่า อ้างอิงไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกันระหว่างการอ้างอิงในเนื้อหา กับในบรรณานุกรม รูปแบบการนำเสนอไม่ถูกต้องตามหลักของการนำเสนอผลงานวิชาการประเภทนั้นๆ รูปแบบการเขียนรายงานไม่ชัดเจน ทำให้เนื้อหาภายในเล่มสับสน วิธีการดำเนินการไม่ชัดเจน ขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ปรากฏว่าได้นำหลักการที่มีในบทที่ 2 มาประยุกต์หรือเสนอแนวทางใหม่ เป็นงานปกติของผู้บริหารไม่พบว่าได้มีวิธีการพัฒนาที่แปลกใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีข้อสงสัยว่าเลียนแบบงานวิจัยผู้อื่น ขาดความประณีตและขาดความรอบคอบในการพิมพ์และการจัดรูปแบบ

ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ ข้อบกพร่องที่พบคือ ผลงานทางวิชาการไม่สามารถเป็นแบบอย่างของผลงานทางวิชาการได้เพราะมีข้อบกพร่องทั้งด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ผลงานมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ มีคุณค่าน้อย ไม่สื่อถึง

ความเชี่ยวชาญของผู้เสนอขอ ไม่ชัดเจนว่าผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างไร ไม่ปรากฏหลักฐานการเผยแพร่ หรือปรากฏหลักฐานการเผยแพร่แต่ขาดความน่าเชื่อถือว่าได้ปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

* จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงาน

1) จัดทำโครงการและแผนงานในการเขียนเอกสาร โดยศึกษาหลักเกณฑ์ในการประเมินเมื่อมีโครงร่าง (outline) แล้วก็ควรพิจารณาว่าแต่ละหัวข้อจะนำเสนอข้อมูลอะไร และมีหลักฐานอะไรประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

2) ในการนำเสนอเอกสาร ควรตอบโจทย์ 3 ประการ คือ บริหารอะไร บริหารอย่างไร และผลการบริหารเป็นอย่างไร

3) ต้องตระหนักและดำเนินการตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด และนำเสนอรายงานโดยพยายามให้ง่ายในการอ่านของผู้ตรวจ

2. งานวิจัย

1) ตระหนักถึงความสมดุลระหว่าง ก) คุณภาพของงานวิจัย และ ข) ประโยชน์ของงานวิจัย เพราะทั้งสองประเด็นนี้มีคะแนนเท่ากัน

2) ในการเขียนรายงานการวิจัยขอให้ตระหนักถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ประเด็นหลักที่ควรพิจารณา คือ

2.1) ความชัดเจนของปัญหาวิจัย

2.2) วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความชัดเจน ทดสอบได้ และมีความเชื่อมโยงกับปัญหาวิจัย

2.3) สมมติฐานของการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4) นิยามศัพท์เฉพาะควรสะท้อนคำสำคัญ (key words) ของการวิจัย ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา นิยามศัพท์จะต้องสอดคล้องกับเครื่องมือหรือแบบวัดของการวิจัย

2.5) ควรมีกรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework) กรอบแนวคิดควรจะแสดง 2 ส่วน ส่วนแรกคืองานวิจัยอาศัยแนวคิดของใคร และแนวคิดนั้นโดยสรุปคืออะไร ส่วนที่สองคือ จากแนวคิดที่ศึกษานำมาจัดทำเป็นกรอบการวิจัยที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ โดยมีลูกศรเชื่อมโยง

2.6) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องจริงๆ กับงานวิจัย มีความทันสมัย เป็นสิ่งที่แสดงฐานแนวคิดของการวิจัย อธิบายตัวแปร และความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ

2.7) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีที่ใช้ในการเลือกตัวอย่าง ใช้ภาษาให้ถูกต้อง เช่น การเลือกตัวอย่งกับการสุ่มตัวอย่างมีความหมายไม่เหมือนกัน

2.8) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แบบวัดแต่ละฉบับนั้นผู้ตอบจะต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถที่จะเข้าใจคำถามและมีข้อมูลพอที่จะตอบได้ ต้องแสดงคุณภาพของเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

2.9) จะต้องใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าศึกษาจากประชากรใช้สถิติอย่างหนึ่ง หากศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้สถิติอีกอย่างหนึ่ง

2.10) การแปลผลของคะแนน หรือแปลความหมายของคะแนนจะต้องมีความชัดเจน อธิบายให้ชัดเจนว่าในการแปลผลของคะแนนนั้นใช้เกณฑ์อะไร

2.11) ในบทสุดท้ายของรายงานวิจัยเป็นการสรุปผล ควรสรุปจริงๆ ไม่ใช่นำเสนอผลที่มีความยาวโดยไม่สรุป

2.12) อภิปรายผลจากข้อค้นพบ อาจอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์หรือตามสมมติฐาน อภิปรายผลตามหลักวิชา ไม่ใช่อภิปรายผลตามความคิดเห็น

2.13) ข้อเสนอแนะต้องเป็นผลมาจากการวิจัย ควรเสนอใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก เสนอเพื่อการนำไปใช้ ประเด็นที่สองคือเสนอเพื่อการวิจัยต่อไป การเสนอแนะจะต้องเป็นไปตามหลักวิชา มิใช่เสนอตามใจชอบ

2.14) เอกสารอ้างอิงจะต้องทันสมัย การนำเสนอเอกสารควรเสนอตามลำดับปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.

2.15) เชิงอรรถกับบรรณานุกรมจะต้องสอดคล้องกัน

2.16) การนำเสนอเอกสารจะต้องคงเส้นคงวา เช่น ในประเด็นเกี่ยวกับหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย เชิงอรรถ บรรณานุกรม ตาราง ภาพประกอบ ภาคผนวก เป็นต้น

2.17) งานวิจัยควรมุ่งเน้นปัญหาและผลที่เกิดแก่โรงเรียนของเรา งานวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะมีจุดเน้นที่แตกต่างจากวิทยานิพนธ์ในหลายๆ ประเด็น

2.18) งานวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 100 คน ควรใช้วิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยแบบผสม (mixed methodology) ก็อาจเป็นทางเลือกอย่างใหม่

2.19) งานวิจัยจะต้องมีประโยชน์ ประโยชน์ของงานวิจัยคือ การนำเอาไปใช้หรือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นข้อเสนอในการนำไปใช้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรตระหนัก มีข้อเสนอแนะโดยไม่ต้องทำวิจัยก็เสนอแนะได้

3. การประเมินโครงการ

1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น ปัญหาหรือ สิ่งที่จะพัฒนา ในการประเมินโครงการ ควรพิจารณาให้รอบคอบว่าจะประเมินเพียงโครงการเดียว หรือประเมินหลายๆ โครงการพร้อมกัน เพราะประเด็นนี้จะนำไปสู่การใช้วิธีการที่เหมาะสมในการประเมิน

2) วิธีการประเมิน ควรระบุให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร และจะประเมินอย่างไร หลักสำคัญที่ควรระบุ คือประเมินโดยใช้แนวคิดของใคร วิธีการประเมินจะต้องระบุประเด็นที่จะประเมิน ใครเป็นผู้ประเมิน และวิธีที่ใช้ในการประเมิน บางคนอาจประเมินได้หลายประเด็น บางคนอาจประเมินได้เพียงประเด็นเดียว ผู้ขอไม่ควรเป็นผู้ประเมินเพราะอาจเกิดความลำเอียง (bias) ในการประเมินได้

3) ผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินควรจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ต้องรายงานเป็นเรื่องราวๆ หรือเป็นประเด็นๆ ผลการประเมินควรระบุว่าจากการประเมินจะปรับปรุงโครงการอย่างไร จะพัฒนาโครงการอย่างไร หรือจะยุติโครงการ

4) การนำเสนอรายงาน เนื่องจากการประเมินเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นการนำเสนอควรตระหนักถึงความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความทันสมัยของเอกสารอ้างอิง ตลอดจนความคงเส้นคงวาของการนำเสนอรายงาน

4. ผลงานทางวิชาการอื่นๆ อาจเป็นคำราหรือคู่มือ จะต้องมีส่วนที่ชัดเจนว่าจะจัดทำเพื่ออะไร ข้อเสนอเพื่อการพิจารณา คือ 1) ควรจัดทำเป็นรูปเล่ม 2) มีคำนำ 3) มีสารบัญที่ชัดเจน 4) มีชื่อบทและชื่อตอน 5) นำเสนอเนื้อหาสาระตามหลักวิชา ควรหลีกเลี่ยงภาษาพูด 6) มีการอธิบาย 7) มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ 8) มีการสรุปแต่ละตอน 9) มีการอ้างอิงที่เฉพาะเจาะจง และทันสมัย 10) มีบรรณานุกรมที่สมบูรณ์ 11) ควรมีการนำเสนองานวิจัยประกอบ 12) มีการนำเสนอแนวคิดของผู้เขียนประกอบ และ 13) เอกสารจะต้องมีคุณภาพและมีประโยชน์

สรุป

ข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการโดยภาพรวม คือ 1) ควรตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร และจะทำเมื่อไร 2) ต้องศึกษากฎ กติกา ก่อนที่จะเริ่มลงมือเขียน 3) ต้องเชื่อว่าเราทำได้ แล้วเราจะทำต่อไป 4) ต้องบริหารเวลาให้ได้ จัดสรรเวลาเพื่อทำผลงานทางวิชาการ 5) ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 6) รู้จักคิด ค้น และเขียน 7) ทำเป็นส่วนๆ เป็นตอนๆ ทำในสิ่งที่ทำได้ก่อน และ 8) คิดได้ก็เขียนไปก่อน แล้วกลับมาประเมินหรือทบทวนในภายหลัง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ.....	6
บทที่ 3 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	13
บทที่ 4 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานวิจัย.....	19
บทที่ 5 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงาน งานแต่ง เรียบเรียงฯ และผลงาน ทางวิชาการในลักษณะอื่น	
การประเมินโครงการ.....	40
คู่มือ.....	55
บทที่ 6 สรุปผล และข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	76
ผู้วิจัย.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ตามที่ระบุไว้ในหมายเหตุของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบกับมาตรา 9 (4) ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” เมื่อวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง จำเป็นจะต้องมีมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การกำหนดให้มีวิทยฐานะและการเลื่อนวิทยฐานะจึงเป็นการพัฒนาวิชาชีพอย่างหนึ่ง (professional development) การพัฒนาวิชาชีพทางการบริหาร จำเป็นจะต้องมุ่งเน้นผลที่เกิดแก่ผู้เรียนและการพัฒนาผู้เรียนเป็นประการสำคัญ (Hoy and Miskel. 2008: 316 - 317; Lunenburg and Ornstein. 2008: 503 - 505) ในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา จำเป็นจะต้องมีการวัดและการประเมินเพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Guskey. 2000: 67 - 77)

ตามที่ ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 25 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะนั้น ในการดำเนินการนั้น ก.ค.ศ. ได้ยึดหลักตามมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ซึ่งกำหนดว่า

“การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดระบบคุณธรรม ความเสมอภาคระหว่างบุคคล และหลักการได้รับการปฏิบัติและการคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน”

จากการดำเนินการที่ผ่านมาปรากฏว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากไม่ผ่านการประเมินให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ และเชี่ยวชาญพิเศษ เนื่องจากผลงานทางวิชาการที่เสนอขอมีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด เป็นผลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีทัศนคติในทางลบต่อระบบการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของ ก.ค.ศ. โดยเห็นว่าการจัดทำผลงานทางวิชาการเป็นเรื่องยาก และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดไม่สามารถนำไปสู่การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพได้ ทำให้ขาดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

จากรายงานการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ พ.ศ. 2549-2551 ปรากฏว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาขอมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญผ่านกระบวนการประเมินเพียงร้อยละ 3.58 รายละเอียดปรากฏ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้อำนวยการสถานศึกษา ขอเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ พ.ศ.2549-2551

		สังกัด				
		สพฐ.	สอศ.	สป. (กศน.)	สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์	รวม
อนุมัติ	จำนวน	67	5	4	-	76
	(ร้อยละ)	(3.50)	(4.35)	(4.40)		(3.58)
ไม่อนุมัติ	จำนวน	1,848	110	87	2	2,047
	(ร้อยละ)	(96.50)	(95.65)	(95.60)	(100)	(96.42)
รวม						
	จำนวน	1,915	115	91	2	2,123

จากตาราง 1 จะเห็นว่าผู้อำนวยการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ผ่านการประเมินร้อยละ 4.35 ของ สำนักงาน กศน. สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผ่านการประเมินร้อยละ 4.40 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผ่านการประเมินร้อยละ 3.50 โดยภาพรวมผู้อำนวยการสถานศึกษาผ่านการประเมินร้อยละ 3.58

เมื่อเปรียบเทียบกับ การประเมินเพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญระหว่างครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ขอเลื่อนเป็น
วิทยฐานะเชี่ยวชาญ พ.ศ. 2549 - 2551

	ครู	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ศึกษานิเทศก์	รวม
อนุมัติ				
จำนวน	56	76	6	138
(ร้อยละ)	(6.13)	(3.58)	(6.06)	(4.40)
ไม่อนุมัติ				
จำนวน	858	2,047	93	2,998
(ร้อยละ)	(93.87)	(96.42)	(93.94)	(95.60)
รวม				
จำนวน	914	2,123	99	3,136

จากตาราง 2 จะเห็นว่าในรอบสามปีที่ผ่านมา การเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญนั้น ครูผ่านการประเมินร้อยละ 6.13 ศึกษานิเทศก์ผ่านการประเมินร้อยละ 6.06 ผู้อำนวยการสถานศึกษาผ่านการประเมินร้อยละ 3.58 โดยภาพรวมผ่านการประเมินร้อยละ 4.40

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงาน (ก.ค.ศ.) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพัฒนา และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีนโยบายที่จะศึกษาว่า การที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่สามารถจัดทำผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ได้นั้น เป็นเพราะเหตุใดหรือมีปัญหาอยู่ที่จุดใด เพื่อตอบสนองสังคมและเพื่อเป็นข้อมูลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองในประเด็นเหล่านั้น ให้สามารถจัดทำผลงานทางวิชาการได้ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีคุณภาพสูงถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด สามารถเลื่อนวิทยฐานะ ได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพของผลงานทางวิชาการให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีขอบเขตการดำเนินงานครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะกรณีของผลงานทางวิชาการที่ขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
2. ศึกษาข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการ จากข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ตามที่ระบุในระเบียบวาระการประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ ในระหว่างปี พ.ศ.2549-2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อค้นพบจากการวิจัยจะมีประโยชน์ดังนี้

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญได้อย่างมีคุณภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และได้รับการอนุมัติให้เลื่อนวิทยฐานะมากขึ้น
2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ทำให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศร 0206.3/ว25 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548
2. ศึกษาข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการจากข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญตามที่ระบุในระเบียบวาระการประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะในระหว่างปี พ.ศ.2549-2551
3. วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ พร้อมข้อเสนอแนะทางการพัฒนาคุณภาพของผลงานทางวิชาการให้สูงขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ตามมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ หมายถึง วิทยฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

ผลงานทางวิชาการ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ. 0206.3/ว25 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 ผลงานทางวิชาการประกอบด้วย

1. ผลงาน งานแต่ง เรียบเรียง งานแปล หนังสือ หรือบทความทางวิชาการ
2. ผลงานวิจัย
3. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ๆ

การนำเสนอเอกสาร

งานวิจัยนี้ได้เสนอเอกสาร โดยแบ่งเป็น 6 บท ดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- บทที่ 3 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงาน
- บทที่ 4 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับผลงานวิจัย
- บทที่ 5 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับผลงาน งานแต่ง เรียบเรียงฯ และผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น
- บทที่ 6 สรุปผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

เอกสารในบทนี้เป็นข้อกำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศร. 0206.3/ว25 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 หรือที่เรียกว่า ว 25 โดยจะนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์การเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
 2. ผลการปฏิบัติงาน
 3. ผลงานทางวิชาการ
 4. ผู้ประเมินด้านที่ 3
 5. สรุปผลการประเมินด้านที่ 3
- แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ผู้ขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญจะต้องผ่านการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านที่ 1 ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
- ด้านที่ 2 ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน
- ด้านที่ 3 ด้านผลงานที่เกิดจากปฏิบัติหน้าที่ โดยพิจารณาจาก

1. ผลการปฏิบัติงาน
2. ผลงานทางวิชาการไม่น้อยกว่า 2 รายการ ซึ่งต้องเป็นงานวิจัย 1 รายการ และงานวิชาการอื่น 1 รายการ

ในการประเมินทั้ง 3 ด้านนั้น ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจะต้องได้คะแนนแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน
ผลการประเมินแต่ละด้านต้องได้คะแนนจากกรรมการทั้งสามคน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75
2. ด้านผลงานที่เกิดจากปฏิบัติหน้าที่ ผู้ที่ผ่านการประเมินจะต้องได้คะแนนจากกรรมการแต่ละคน ดังนี้
 - ก. ผลการปฏิบัติงาน ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
 - ข. ผลงานทางวิชาการ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
 - ค. คะแนนรวมต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

ทั้งนี้ ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ประเมินในข้อ 2 จะต้องมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์เป็นเอกฉันท์ทั้งส่วนที่เป็นผลการปฏิบัติงาน ผลงานทางวิชาการและคะแนนรวม

ผลการปฏิบัติงาน

ผลการปฏิบัติงานเป็นส่วนที่ 1 ของการประเมินด้านที่ 3 ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ก.ค.ศ. กำหนดให้เสนอเอกสารมีความยาว 50 หน้า และอาจมีภาคผนวกอีก 20 หน้า ผลการปฏิบัติงานนี้ มีรายการประเมิน 3 รายการ ดังนี้

1. ผลงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ (20 คะแนน)
2. ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะ (50 คะแนน)
3. ผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา (30 คะแนน)

ผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการ เป็นส่วนที่ 2 ของการประเมินด้านที่ 3 ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ก.ค.ศ. กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการ ดังนี้

ประเภทผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการที่เสนอขอต้องแสดงถึงความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญของผู้ขอให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ แบ่งตามลักษณะของผลงานทางวิชาการเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ผลงาน งานแต่ง เรียบเรียง งานแปล หนังสือ หรือเขียนบทความทางวิชาการ ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว และผลงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ผลงานวิจัย ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว และผลงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น เช่น
 - ก. การประเมินงาน หรือการประเมินโครงการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่
 - ข. สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา เช่น ผลงานด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ผลงาน ด้านการคิดพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

ซึ่งอาจจัดทำเป็นเอกสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิค วิธีการจัดการ เรียนรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ก. เอกสารประกอบการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเอกสารที่สามารถใช้ประกอบในการปฏิบัติ หน้าที่ ทั้งด้านการเรียนการสอน บริหารจัดการศึกษา และการนิเทศการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ประสิทธิภาพ การทำงานในหน้าที่ให้สูงขึ้น สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้ใช้เป็นเอกสาร ประกอบการประเมินคุณภาพปฏิบัติงานเท่านั้น มิให้นำมาใช้เสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

การมีส่วนร่วม

ผลงานทางวิชาการที่ผู้ขอมีได้จัดทำแต่ผู้เดียว แต่ผลงานทางวิชาการได้ร่วมจัดทำกับผู้อื่นในรูป คณะทำงานหรือกลุ่ม ให้ชี้แจงให้ชัดเจนว่า ผู้ขอมีส่วนร่วมในการจัดทำในส่วนใด ตอนใด หน้าใดบ้าง คิดเป็นร้อยละของผลงานทางวิชาการแต่ละเล่ม และให้ผู้ร่วมจัดทำทุกรายรับรองพร้อมทั้งระบุว่าผู้ ร่วมจัดทำแต่ละรายได้จัดทำส่วนใดบ้าง

ข้อห้าม

ผลงานทางวิชาการต้องไม่เป็นผลงานทางวิชาการที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับ ปริญญาหรือประกาศนียบัตรใด ๆ หรือผลงานทางวิชาการที่เคยใช้เพื่อเลื่อนตำแหน่งหรือเพื่อให้มี วิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะมาแล้ว

ลักษณะของผลงานทางวิชาการที่ส่ง

ก.ค.ศ. กำหนดว่าผู้ขอจะต้องส่งผลงานทางวิชาการ ไม่น้อยกว่า 2 รายการ ซึ่งจะต้องเป็นงานวิจัย (ผลงานประเภท 2) 1 รายการ และงานวิชาการอื่น (ผลงานประเภท 1 หรือประเภท 3) อีก 1 รายการ

องค์ประกอบและเกณฑ์การให้คะแนนผลงานทางวิชาการ

ก.ค.ศ. กำหนดให้ผลงานทางวิชาการ (อย่างน้อย 2 รายการ) มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คุณภาพของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนน

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนน

องค์ประกอบทั้ง 2 ส่วน และองค์ประกอบย่อย มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. คุณภาพของผลงานทางวิชาการ (50 คะแนน)

1.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ	20	คะแนน
1.2 ความถูกต้องตามหลักวิชา	15	คะแนน
1.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	10	คะแนน

1.4 การพิมพ์และการจัดทำรูปเล่ม	5	คะแนน
2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ (50 คะแนน)		
2.1 ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือวิชาชีพ	15	คะแนน
2.2 ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา		
การจัดการศึกษา หน่วยงานการศึกษา และชุมชน	25	คะแนน
2.3 การเผยแพร่ในวงวิชาการ	10	คะแนน

แนวทางการประเมินผลงานทางวิชาการ

ก.ค.ศ. ได้กำหนดแนวทางในการประเมินผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1. ด้านคุณภาพของผลงานทางวิชาการ

1.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ พิจารณาจาก ความถูกต้องเหมาะสม ครบถ้วน ตามหลักวิชาการและทันสมัย มีการค้นคว้า อ้างอิงถูกต้องเชื่อถือได้ และเรียบเรียงเนื้อหาได้ถูกต้อง ตามหลักการใช้ภาษา จัดเรียงหัวข้อเนื้อหาเป็นระบบเดียวกัน

1.2 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ พิจารณาจาก ขั้นตอน ในการนำเสนอต้องถูกต้อง ตามหลักวิชาการของผลงานประเภทนั้น ๆ

1.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พิจารณาจาก การแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ ประสพการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ผลงานใหม่ หรือเป็นการนำสิ่งที่มียู่แล้วมาประยุกต์ด้วยเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม และผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

1.4 การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม พิจารณาจาก ความสวยงามและความถูกต้องตามหลัก วิชาการ

2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ

2.1 ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือวิชาชีพ พิจารณาจาก เป็นผลงานที่ เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง หรือเป็นแบบในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

2.2 ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการ ศึกษา และชุมชน พิจารณาจาก ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษา และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2.3 การเผยแพร่ในวงวิชาการ พิจารณาจาก มีการนำผลงานไปเผยแพร่ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เช่น จัดพิมพ์ในรายงานประจำปี เอกสาร วารสาร การนำเสนอในที่ประชุม การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือ Web site

ผู้ประเมินด้านที่ 3

ก.ค.ศ. ได้แบ่งการประเมินด้านที่ 3 ออกเป็น 9 จุดตรวจ แต่ละจุดตรวจรับผิดชอบ 5-14 จังหวัด และ 14-22 เขตพื้นที่การศึกษา แต่ละจุดตรวจได้กำหนดที่ตั้งของจุดตรวจ แต่ละจุดตรวจมีกรรมการ 7 - 14 คน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

กลุ่มที่	จำนวน จังหวัด	จำนวนเขตพื้นที่ การศึกษา	จำนวน กรรมการ	ที่ตั้งของ จุดตรวจ
1 ภาคกลาง	7	14	14	สพท.พระนครศรี อยุธยา เขต 1
2 ภาคกลาง	9	16	7	สพท.ชลบุรี เขต 1
3 ภาคตะวันออก เชียงใหม่	7	19	10	สพท.อุบลราชธานี เขต 1
4 ภาคตะวันออก เชียงใหม่	7	19	10	สพท. อุครธานี เขต 1
5 ภาคตะวันออก เชียงใหม่	5	21	11	สพท.นครราชสีมา เขต 1
6 ภาคเหนือ	8	22	10	สพท.เชียงใหม่ เขต 1
7 ภาคเหนือ	10	21	9	สพท.พิษณุโลก เขต 1
8 ภาคใต้	14	26	12	สพท.ตรัง เขต 1
9 ภาคกลาง	9	17	12	สพท.ปทุมธานี เขต 2

แต่ละจุดตรวจมีประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะประธาน ก.ค.ศ. ประธานและกรรมการจะต้องเคยหรือดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าระดับ 9 สาระโดยสรุปเกี่ยวกับประธานและกรรมการมีดังนี้

ประธานกรรมการ

ประธานกรรมการเป็นผู้เคยหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 10 ดังนั้น ประธานกรรมการแต่ละจุดตรวจ จึงเป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ หรือศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัย

กรรมการ

กรรมการแต่ละจุดตรวจประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ปลัดกระทรวง
รองปลัดกระทรวง ผู้ตรวจราชการกระทรวง เลขานุการ

กลุ่มที่ 2 เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่เคยหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
รองศาสตราจารย์

กลุ่มที่ 3 เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
เชี่ยวชาญ หรือศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินแต่ละจุดตรวจ จะนำเข้าที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งวิทยฐานะ
ซึ่งทำการแทน ก.ค.ศ. มติที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะถือเป็นที่สุด

อนึ่ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะกำหนดว่า ผู้ประเมินทั้งสามคนนั้น
คะแนนประเมินจะต้องไม่ต่างกันเกิน 10 คะแนน

สรุปผลการประเมินด้านที่ 3

การประเมินด้านที่ 3 คือ ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ประเมิน 2 ส่วน คือ

1. ผลการปฏิบัติงาน 100 คะแนน
2. ผลงานทางวิชาการ 100 คะแนน ซึ่งผลงานทางวิชาการอย่างน้อย

2 รายการ คือ งานวิจัย 1 รายการ และงานแต่งเรียบเรียง หรือผลงานในลักษณะอื่น 1 รายการ
องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และคะแนนเต็ม สามารถสรุปได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

รายงานการประเมิน	คะแนนเต็ม
การประเมินผลการปฏิบัติงาน (100 คะแนน)	
1. ผลงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ	(20)
2. ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะ	(50)
3. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน	(30)
รวมคะแนนผลการปฏิบัติงาน	100
คะแนนผ่าน	70
การประเมินผลงานทางวิชาการ (100 คะแนน)	
1. คุณภาพของผลงานทางวิชาการ	50
1.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ	(20)
1.2 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ	(15)
1.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	(10)
1.4 การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม	(5)
2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ	50
2.1 ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือวิชาชีพ	(15)
2.2 ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษา และชุมชน	(25)
2.3 การเผยแพร่ในวงวิชาการ	(10)
รวมคะแนนผลงานทางวิชาการ	100
คะแนนผ่าน	70
รวมคะแนนเฉลี่ย	100
คะแนนผ่าน	75

บทที่ 3

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผลงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะ และผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน

จากการศึกษารายงานผลการปฏิบัติงาน พบประเด็นที่เป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการดังนี้

1. ผลงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ/ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติและคุณภาพการปฏิบัติงาน ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ไม่นำเสนอข้อมูลของสถานศึกษา หรือนำเสนอแต่ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง เช่น
 - ไม่นำเสนอข้อมูลที่เป็นบริบทของสถานศึกษา เช่น ไม่ได้ระบุว่าเป็นโรงเรียนประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา จำนวนครู จำนวนชั้นเรียน จำนวนของนักเรียน ทำให้ไม่ทราบภาระงาน
 - ขาดการนำเสนอโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา
 - นำเสนอโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาไม่ถูกต้อง
 - นำเสนอแผนภูมิการจัดองค์กรและ โครงสร้างการบริหารไม่ครอบคลุม และไม่สอดคล้องกับภาระงานที่บรรยายไว้
 - แผนภูมิบริหารงานที่นำเสนอไม่เรียบร้อย เช่น ไม่โยงเส้นแสดงสายการบังคับบัญชา
 - นำเสนอแผนภูมิไม่เหมาะสม เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาต้องอยู่ในระดับเดียวกับผู้อำนวยการโรงเรียน
- 2) รายงานไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน ไม่ตรงตามกรอบประเด็นของการประเมิน เช่น
 - ไม่แยกประเด็นการรายงานตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ
 - รายงานผลการปฏิบัติงาน ไม่แยกผลงานให้ชัดเจนตามประเด็นที่ประเมิน
 - รายงานผลการปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้องตามแบบการรายงานผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
 - รายงานไม่ตรงกรอบที่กำหนดให้รายงาน (ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ)
 - รายงานไม่ครบทุกประเด็นที่กำหนดให้รายงาน
 - มีหัวข้อรายงานในผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา แต่ไม่มีหัวข้อสำคัญที่กำหนด

เช่น ผลงานวิชาการที่เสนอขอรับการประเมิน ชื่องานวิทยานิพนธ์ที่เลขเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และผลงานทางวิชาการที่เคยได้รับอนุมัติเพื่อกำหนดตำแหน่ง

3) นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน และไม่ระบุว่าได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง ขาดรายละเอียดว่าผลงานแต่ละด้านที่ได้ปฏิบัติงานจริงเป็นอย่างไร เมื่อไหร่ และได้อะไรบ้าง

4) เสนอผลการปฏิบัติงานบางด้านน้อยมาก เช่น ด้านงบประมาณ

5) นำเสนอคุณภาพของการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน

6) ผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ได้รับการยกย่องน้อยเกินไป

7) รายงานส่วนใหญ่ เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานจริง เช่น ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติส่วนมากเป็นการนำเสนอทฤษฎีการบริหาร ไม่มีการนำเสนอข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ไม่เน้นที่ผลงาน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8) รายงานว่าทำอะไร แต่ขาดข้อมูลว่าทำอะไร (ใช้ความรู้และหลักการอะไร) และได้ผลเป็นอย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด

9) การนำเสนอส่วนมากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติ ไม่ใช่ผลจากการปฏิบัติ

10) รายงานการบริหารไม่ชัดเจน และส่วนใหญ่ของรายงานระบุว่าทำอะไรในการพัฒนาสถานศึกษาค่อนข้างมาก แต่ระบุว่าทำอะไรในแต่ละงานไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่ รายงานไม่ละเอียด มองภาพไม่ชัดเจน เช่น ไม่ได้รายงานรายละเอียดผลงานแต่ละด้านที่ได้ปฏิบัติงานจริงตามขั้นตอนว่าปฏิบัติอย่างไร เมื่อไร ได้อะไร

11) รายงานตามระเบียบและหลักการที่กำหนด หรือรายงานเพียงหัวข้อสั้นๆ ทำให้ไม่เห็นการปฏิบัติและวิธีการทำงานของผู้เสนอ

12) นำเสนอข้อมูลขัดแย้งกัน เช่น ผลงานที่เกิดกับชุมชนและท้องถิ่นระบุว่า ไม่ค่อยประชาสัมพันธ์ข่าวสารโรงเรียนให้ใครทราบ แต่กรอบงานบริหารทั่วไประบุว่า มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชน ผู้ปกครอง สังคม และหน่วยงานอื่นทราบ

13) ผู้เสนอขอระบุภารกิจว่ามีจำนวนนักเรียน จำนวนครูเท่าไร แต่ไม่ได้ระบุจำนวนชั้นเรียนหรือห้องเรียน ระบุว่าเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ระบุการวางแผนการปฏิบัติงานทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย โดยไม่บอกว่าโรงเรียนมีการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างไร

14) รายงานยังขาดความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติกับผลการปฏิบัติหลายแห่ง เช่น ผลการปฏิบัติมีแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาครู แต่การปฏิบัติมีการวางแผนอัตรากำลัง คัดเลือกและสรรหาเพื่อจะบรรจุและแต่งตั้ง เสริมสร้างให้ครูปฏิบัติตามระเบียบ จัดทำมาตรฐานและการะงานของครู ส่งเสริมให้ทำงานเป็นทีม สามัคคีกัน พัฒนาครูโดยส่งเสริมการศึกษาต่อ เข้าอบรมสัมมนา ซึ่งไม่มีการให้ครูร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนาครู การรายงานผลการปฏิบัติงานจึงไม่สอดคล้องระหว่างการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติ

15) ผลงานไม่ปรากฏหลักฐานหรือร่องรอยของการใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับเชี่ยวชาญ

16) เขียนรายงานตามเอกสารที่กำหนด อธิบายหน้าที่ ลักษณะงานที่ทำ มากกว่ารายงานผลการปฏิบัติงานซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทุกงาน ทั้งปัญหาที่พบและวิธีแก้ไขปัญหารวมไปถึงผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

17) ขาดการมอบหมายงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาและให้บุคลากรในสถานศึกษามารับผิดชอบ

18) ผู้เสนอขอมีผลงานมาก แต่การรายงานโดยรวมนำเสนอเฉพาะหลักการ ไม่ได้นำเสนอวิธีการหรือกระบวนการทำงานที่จะแสดงถึงความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการโรงเรียน

19) การรายงานคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะ ผู้เสนอขอไม่ได้รายงานผลที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจ ผลที่เกิดจากความสามารถ และผลที่เกิดจากทักษะในการบริหารจัดการ

20) รายงานผลการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนว่ามีการปฏิบัติงานจริง

21) การเสนอไม่ชัดเจนว่าเป็นผลงานของปีใด เสนอข้อมูลที่ไม่จำเป็น ไม่กระชับ

22) ผลงานตามลักษณะงานและคุณภาพฯ ผู้เสนอขอตั้งเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนแต่การแสดงผลไม่เชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ให้ชัดเจน

23) ขาดการพรรณนางาน การมอบหมายงาน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล

24) รายงานผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของงานตามสภาพของโรงเรียนไม่มีความชัดเจน

25) คุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะไม่ชัดเจน

26) การรายงานไม่ปรากฏหลักฐานที่ปฏิบัติ ผลที่ได้ไม่เป็นรูปธรรม

27) ไม่เสนอกระบวนการหรือวิธีการที่นำหลักการทฤษฎีมาปฏิบัติงานจนสำเร็จว่าทำอย่างไร

28) เป็นการรายงานปริมาณงานที่น่าอศ่ความรู้ของแต่ละงานมานำเสนอให้รู้ว่าสำรวจวิเคราะห์ วางแผน กำหนดและจัดทำอะไร ไม่ได้นำเสนอว่าดำเนินการปฏิบัติจัดทำอย่างไร เกิดผลสำเร็จอย่างไร ที่แสดงความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ

29) รายงานเฉพาะผลผลิต แต่ไม่รายงานผลลัพธ์

30) เป็นการนำเสนอหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของประเด็นการพิจารณา และรายงานปริมาณงาน มากกว่าการนำเสนอวิธีการ กระบวนการปฏิบัติงานจนเกิดผลงานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญ

31) ผลงานทั้งสามด้านเป็นงานปกติไม่ปรากฏมีลักษณะเด่น

32) ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่มีคุณภาพเพียงพอ กล่าวคือ ไม่มีการประยุกต์ใช้ความรู้ มีแต่การระบุทำตามหลักวิชา มิได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างเด่นชัด

33) ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือแสดงการวิเคราะห์ สังเคราะห์สร้างองค์ความรู้ใหม่

34) เป็นเพียงการรายงานตามหัวข้อ มิได้นำเสนอวิธีการบริหารงานในสถานศึกษาที่เป็น

สภาพจริง

35) ผลการปฏิบัติงานไม่มีจุดเด่นที่สะท้อนถึงคุณภาพการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีความรู้และใช้หลักการบริหารเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา จึงไม่ปรากฏหลักฐานหรือร่องรอยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้นักเรียน

36) เป็นผลงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่ปกติตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น ไม่มีจุดเด่นเป็นแบบอย่างในการพัฒนางาน

37) รายงานไม่อธิบายรายละเอียดโดยสรุปแต่ละขั้นตอนว่าทำอะไร และได้ผลงานอย่างไรในเชิงบริหาร

38) เป็นการรายงานผลตามหน้าที่ ไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารงานที่ลงสู่นักเรียน

39) เป็นรายงานผลการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติอยู่ทั่วไปของสถานศึกษา รายงานไม่มีจุดเด่นในการใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาและหลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นหลักการบริหารที่เป็นจุดเน้นของทุกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงไม่พบหลักฐานและร่องรอยของการบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพที่ส่งผลดีต่อครู นักเรียน สถานศึกษาและชุมชน

40) การรายงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะแต่ละงาน ขาดการสรุปให้ชัดเจนว่าในการดำเนินการบริหารจัดการในงานนั้นๆ ปรากฏผลที่เป็นประโยชน์ต่อราชการในด้านนั้น ๆ อย่างไร

41) นำเสนอผลงานตามหน้าที่น้อย

42) เขียนรายงานไม่เชื่อมโยง เขียนซ้ำกันหลายแห่ง

43) การรายงานขาดความชัดเจน ไม่น่าเชื่อถือ เช่น รายงานว่าครูมีงานวิจัยในชั้นเรียนกว่าร้อยละ 90 ซึ่งไม่ทราบว่าร้อยละของอะไร และมีจำนวนเท่าใด

44) การแต่งตั้งคณะกรรมการ ขาดการระบุเลขที่คำสั่ง วัน เวลา เพื่อให้เชื่อถือได้ว่าเป็นข้อมูลจริง

45) การรายงานผลงานตามหน้าที่ ยังขาดการแสดงวิสัยทัศน์ใหม่

46) การรายงานผลขาดสถิติข้อมูลเปรียบเทียบ

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน ข้อสังเกตมีดังนี้

1) รายงานไม่น่าเชื่อถือเพราะผลงานที่แสดงขาดหลักฐานอ้างอิงที่ชัดเจน ขาดหลักฐานประกอบการอธิบายโดยเฉพาะผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู ชุมชน สิ่งที่พบเป็นเพียงประกาศนียบัตรหรือเกียรติบัตรเท่านั้น

- 2) ขาดการนำเสนอผลงานที่เกิดขึ้น และไม่วิเคราะห์ว่ามีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร
- 3) นำเสนอผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษาไม่ชัดเจน ผลงานด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษามีน้อยเกินไป
- 4) ผลงานที่เกิดกับผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ระบุปี
- 5) การนำเสนอผลงานของนักเรียน ไม่มีเอกสารหลักฐานในการนำเสนอข้อมูล เช่น เกียรติบัตร วุฒิบัตร หรือรูปถ่าย เป็นต้น
- 6) ผลการปฏิบัติงานที่เกิดกับผู้เรียน ไม่มีการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเปรียบเทียบแสดงความก้าวหน้า
- 7) รายงานการบริหารที่ส่งผลถึงนักเรียน ครู และโรงเรียนที่ได้รับการยกย่อง ชมเชยและรางวัลมีน้อยเกินไป
- 8) ผลที่เกิดกับนักเรียนที่เป็นรูปธรรม น้อยเกินไป เช่น การได้รับการยกย่อง ได้รับ เกียรติบัตรเชิดชูเป็นแบบอย่าง
- 9) ผลที่เกิดกับนักเรียนมุ่งไปที่โครงการที่จัดทำ ผลสัมฤทธิ์และ การศึกษาต่อ จึงไม่ชัดเจน และครอบคลุมว่าเกิดผลอะไร และอย่างไรกับนักเรียน สิ่งที่เกิดกับครูเน้นไปที่การได้รับรางวัล ผลที่เกิดกับผู้ปกครองและชุมชน เสนอมุ่งไปที่การทำกิจกรรม
- 10) เขียนผลที่เกิดกับผู้ปกครองและชุมชนในลักษณะผลที่เกิดจากการสนับสนุนของผู้ปกครองและชุมชน
- 11) ผลที่ปรากฏต่อผู้ปกครอง/ชุมชน ไม่ชัดเจน เพราะข้อมูลที่รายงานส่วนมากเป็นผลที่เกิดกับสถานศึกษาเพราะผู้ปกครอง/ชุมชน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน แทนที่จะเป็นเรื่อง ที่ผู้ปกครอง/ชุมชน มีความชื่นชม มีความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจต่อโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้กับ ลูกหลานของตน
- 12) ผลที่เกิดกับผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา ขาดความชัดเจน ไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่แท้จริง
- 13) ไม่ปรากฏศักยภาพที่โรงเรียนทำให้เกิดกับชุมชน มีเพียงชุมชนสนับสนุนโรงเรียน
- 14) ผลที่เกิดกับผู้เรียน รายงานว่าผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข แสดงเป็นร้อยละ แต่ขาดข้อมูลแสดงว่า ร้อยละเหล่านี้มาได้อย่างไร
- 15) การนำเสนอผลที่เกิดกับชุมชนไม่ชัดเจนว่าชุมชนได้รับอะไร
- 16) ขาดการรายงานที่ชัดเจนว่าภายใต้ภาวะผู้นำของผู้เสนอขอมีครู นักเรียน ได้รับการ ยกย่อง ชมเชย ในความเก่งและความสามารถมากน้อยเพียงใด

3. ประเด็นอื่น ๆ

- 1) การนำเสนอไม่ได้นำเสนอตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยนำเสนอ 5 บท
- 2) ถัดลอกแบบฟอร์มมาโดยไม่กรอกข้อมูลในส่วนของการปฏิบัติงานในปีที่ขอรับ

การประเมิน

- 3) ขาดประวัติของผู้เสนอขอ
- 4) เอกสารอ้างอิงไม่ถูกต้อง
- 5) การพิมพ์ไม่ได้ตรวจสอบให้ได้มาตรฐานผลงานทางวิชาการ เช่น การย่อหน้า คำผิด

การพิมพ์ตัวพิมพ์หนา พิมพ์ผิดพลาด เป็นต้น

- 6) การเขียนผลงานผิดพลาดหลายแห่ง ไม่มีหัวข้อหลัก หัวข้อรอง ใช้การเขียนลงในตารางทั้งหมด

- 7) ไม่ปรากฏเอกสารที่อ้างถึง ในภาคผนวก
- 8) มีการอ้างอิง (บรรณานุกรม) ทั้งที่เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานจริงๆของผู้เสนอขอ
- 9) แนบภาคผนวกมากเกินไป รายงานไม่เกิน 50 หน้า แต่แนบภาคผนวกถึง 226 หน้า
- 10) ภาคผนวกประกอบด้วยหลักฐานที่เก่ากว่าเอกสารย้อนหลัง 2 ปีหลายรายการ
- 11) ไม่มีการตรวจทานการพิมพ์ การจัดหน้ากระดาษให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- 12) การเรียงเอกสารภาคผนวกไม่เป็นระบบ
- 13) เอกสารรายงานไม่มีสารบัญ ทำให้ต้องค้นหาประเด็นต่างๆ และการจัดระบบหมายเลข

กำกับหัวเรื่องไม่ดี สับสน

- 14) การนำเสนอในรูปตาราง ไม่มีการแปลความหมายข้อมูลภายในตาราง
- 15) เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานซึ่งได้ดำเนินการแล้วในเนื้อหาทุกหัวข้อ ต้องไม่ใช่คำว่า “ควร” “เช่น” หรือ “เป็นต้น” เพราะเป็นอดีตที่ผ่านมาแล้ว ซึ่งรู้แล้วว่าผลที่เกิดขึ้นหรือการดำเนินงานนั้นทำอะไร

บทที่ 4

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการ ประเภทงานวิจัย

งานวิจัย เป็นผลงานทางวิชาการประเภทหนึ่ง ซึ่งลักษณะของผลงานวิจัยที่นำมาใช้เสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้ จะต้องได้รับการพิมพ์เผยแพร่มาแล้วและผลงานดังกล่าว สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการพิจารณาผลงานทางวิชาการ ประเภทงานวิจัย อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเฉพาะกิจฯ ให้ข้อสังเกตบางประการที่ทำให้ผลงานวิจัยไม่ได้รับการอนุมัติให้ผ่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อสังเกตของคณะกรรมการประเมิน โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วเรียบเรียงนำเสนอ ตามแนวทางการประเมินคุณภาพของผลงานทางวิชาการ คือ คุณภาพของผลงานทางวิชาการ และประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ สาระสำคัญมีดังต่อไปนี้

ก. คุณภาพของผลงานทางวิชาการ

คุณภาพของผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัย พิจารณาจาก 4 ประเด็น คือความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดรูปแบบ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่เป็นข้อสังเกต โดยนำเสนอตามลำดับ ประกอบด้วย ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดทำรูปแบบ รายละเอียดแต่ละประเด็นมีดังนี้

1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ และ ความถูกต้องตามหลักวิชาการ

คุณภาพของผลงานทางวิชาการด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ พิจารณาจาก ความถูกต้องเหมาะสม ครบถ้วน ตามหลักวิชาการ และทันสมัย มีการค้นคว้า อ้างอิงถูกต้องเชื่อถือได้ และเรียบเรียงเนื้อหาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา จัดเรียงหัวข้อเนื้อหาเป็นระบบเดียวกัน สำหรับความถูกต้องตามหลักวิชาการ พิจารณาจากรูปแบบ ขั้นตอน ในการนำเสนอต้องถูกต้องตามหลักวิชาการของผลงานประเภทวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เสนอขอเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณซึ่งรูปแบบการนำเสนอรายงานการวิจัยโดยทั่วไป จะนำเสนอเป็น 5 บท ประกอบด้วยบทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ข้อสังเกตเกี่ยวกับคุณภาพของผลงานวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอตามสาระของแต่ละบทตามลำดับ ดังนี้

1) บทที่ 1 (บทนำ)

เนื้อหาที่นำเสนอในบทนี้ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับหรือความสำคัญของการวิจัย นิยามศัพท์ สมมติฐานของการวิจัย และกรอบแนวคิดของการวิจัย ข้อสังเกตมีดังนี้

1.1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ข้อสังเกตมีดังนี้

1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาไม่สะท้อนให้เห็นปัญหาที่ต้องทำวิจัย เป็นการนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วไป บางครั้งปัญหานั้นทราบอยู่แล้วโดยไม่ต้องวิจัย

2) การระบุความสำคัญของปัญหาไม่ชัดเจน สภาพปัญหาที่นำมาอ้างอิงมีน้ำหนักน้อยทำให้ความสำคัญของปัญหามีน้อย บางเรื่องพบปัญหาโดยการสำรวจหรือ ผู้เสนอขอกล่าวเองขาดการอ้างอิงข้อมูลว่ามีปัญหาอะไรซึ่งนำมาสู่การวิจัย

3) การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ขาดการสังเคราะห์ข้อมูล ไม่ได้สาระใจความของการเป็นภูมิหลังเพื่อนำไปสู่การวิจัย

4) ความสำคัญของการวิจัยไม่ถูกต้อง เช่น เขียนเป็นประโยชน์ของการวิจัย

5) เป็นงานวิจัยที่ทำตามความต้องการของผู้บริหาร ไม่ได้อยู่บนพื้นฐาน

ปัญหาของโรงเรียน

6) ความสำคัญของปัญหาไม่นำไปสู่ความจำเป็นในการศึกษาที่เป็นเหตุเป็นผล

7) เขียนความสำคัญของปัญหาไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

8) ไม่ได้สรุปบริบทของโรงเรียน ซึ่งเป็นบริบทของการวิจัย

9) การเรียบเรียงภาษาไม่ดี เป็นการนำข้อมูลมาเรียงกัน เขียนไม่เชื่อมโยงให้สอดคล้องกัน เขียนวกวนสับสน

10) เขียนความสำคัญของการศึกษาไม่ถูกต้อง

11) นำเสนอภูมิหลังมากเกินไป ขาดการรายงานสรุปให้สั้นกระชับ และได้สาระที่ชัดเจน

1.2) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อสังเกตมีดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์ไม่ถูกต้อง ไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำให้ไม่สามารถรู้คำตอบของการวิจัยได้

2) กำหนดวัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวนมากเกินไป เขียนไม่ชัดเจน

4) เขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่สอดคล้องกับส่วนอื่น ๆ ของงานวิจัย

เช่น

- เขียนวัตถุประสงค์กับคำถามของการวิจัยไม่สอดคล้องกัน
- เขียนวัตถุประสงค์ไม่สัมพันธ์กับสมมติฐาน
- เขียนวัตถุประสงค์ไม่สัมพันธ์กับสำคัญของปัญหา
- วัตถุประสงค์กับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ไม่สอดคล้องกัน
- วัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเนื้อหา ไม่สอดคล้องกัน

5) เขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เช่น

- เพื่อกำหนดแนวทาง.....
- เพื่อรายงาน.....

6) กำหนดวัตถุประสงค์มากกว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้ เช่น กำหนด

วัตถุประสงค์ 3 ข้อ แต่มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตอบวัตถุประสงค์เพียง 2 ข้อ

7) กำหนดวัตถุประสงค์บางข้อซ้ำกัน

8) เขียนวัตถุประสงค์ไม่ตรงกันในบทที่ 1 และบทที่ 5

9) วัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่เหมาะสมกับรูปแบบของการวิจัย

10) เขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยกว้างเกินไป ไม่เฉพาะเจาะจง

11) ใช้คำไม่คงที่และไม่สอดคล้องกัน

12) เขียนวัตถุประสงค์การวิจัยขาดความชัดเจนที่บ่งหรือชี้ชัดให้เห็นตัวแปร

ที่ศึกษา

1.3) ขอบเขตของการวิจัย ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ขอบเขตของการวิจัยไม่ถูกต้อง ไม่บอกขอบเขตด้านเนื้อหา และ
ระยะเวลาของการวิจัย
- 2) กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในขอบเขตด้านเนื้อหาไม่ตรงตาม
กรอบแนวคิดของการวิจัย และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) ขอบเขตของเนื้อหาไม่ชัดเจน ไม่ทราบว่าอะไร ส่งผลต่อการนิยาม
ศัพท์และการเก็บข้อมูล
- 4) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างไม่ถูกต้อง ไม่กำหนดขอบเขต
ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างว่ามีใครบ้าง จำนวนเท่าใด
- 5) ขอบเขตของการศึกษาเขียนยาวไปซึ่งบางประเด็นรายละเอียดปรากฏใน
บทที่ 3
- 6) ไม่เสนอขอบเขตของการวิจัย
- 7) กำหนดตัวแปรที่ศึกษาไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ
สมมติฐานของการวิจัย

1.4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ข้อสังเกตมีดังนี้

1) เขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ไม่ถูกต้อง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นการคาดคะเน มิใช่ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ควรเขียนในความหมายที่แสดงว่าจะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร มิใช่ผลจากการใช้รูปแบบซึ่งเป็นผลการวิจัย

2) ไม่ได้นำเสนอให้ครอบคลุมทุกกลุ่มที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์

3) เขียนไม่ชัดเจน ไม่เป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น ทำให้ทราบ หรือได้/มี

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

1.5) นิยามศัพท์ ข้อสังเกตมีดังนี้

1) การเขียนคำนิยามไม่ถูกต้อง เป็นการเขียนนิยามศัพท์ทั่วไปไม่ใช้ความหมายเฉพาะเรื่องที่ศึกษา ไม่ระบุพฤติกรรมที่แสดงออกได้ วัดได้ ไม่ได้นิยามเชิงปฏิบัติการ

2) นิยามศัพท์ไม่ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาหรือคำสำคัญที่จะศึกษา เช่น ขาดการนิยามตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ไม่ได้นิยามตัวแปรย่อยที่ศึกษา ไม่นิยามคำสำคัญในชื่อเรื่องของการวิจัย

3) การเขียนนิยามศัพท์ไม่ได้เขียนตามตัวแปร

4) เขียนนิยามศัพท์ไม่กระชับ ไม่ชัดเจน

5) ไม่ปรากฏว่าได้นำผลของการศึกษาวรรณกรรมมาใช้ในการนิยามศัพท์

6) นิยามศัพท์เฉพาะสื่อความหมายไม่ถูกต้อง ไม่ตรงตามเรื่องวิจัย

1.6) สมมติฐาน ข้อสังเกต มีดังนี้

1) ตั้งสมมติฐานจำนวนมากเกินไป

2) สมมติฐานไม่ถูกต้องตามหลักวิชา

3) สมมติฐานไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4) สมมติฐานของการวิจัยไม่มีที่มาที่ไป

5) ไม่ได้ระบุสมมติฐานไว้ในบทที่ 1 แต่มีการทดสอบสมมติฐานในบทที่ 4

6) ตั้งสมมติฐานแล้ว แต่ไม่ได้ทดสอบสมมติฐานหรือทดสอบไม่ครบทุกข้อ

1.7) กรอบแนวคิดของการวิจัย ข้อสังเกต มีดังนี้

1) เสนอกรอบแนวคิดไม่ถูกต้องตามรูปแบบวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย เขียนเป็นขั้นตอนการวิจัย ไม่ได้เขียนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา หรือเป็นกรอบที่แสดงลักษณะของรูปแบบการวิจัย

2) ระบากรอบแนวคิดไม่ชัดเจน เขียนไม่สื่อความ

3) กรอบแนวคิดไม่สอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

- 4) ขาดการเขียนกรอบแนวคิดที่ชัดเจน และสอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา
- 5) กำหนดตัวชี้วัดไม่ชัดเจนและไม่สามารถวัดได้
- 6) กรอบแนวคิดการวิจัยที่เสนอไม่ได้สะท้อนจากการทบทวนเอกสารที่

เกี่ยวข้อง

- 7) กรอบความคิดแคบเมื่อเทียบกับวรรณกรรมที่ศึกษา

2) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) ข้อสังเกตมีดังนี้

1) ศึกษาวรรณกรรมไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญของเรื่องที่ศึกษา ไม่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องยังไม่กว้างขวางและครอบคลุมงานวิจัยที่ทำ การศึกษาเอกสารเป็นหัวข้อสั้นๆ ไม่ชัดเจน ไม่เห็นรายละเอียดขององค์ความรู้ที่ได้ศึกษา เนื้อหาสาระที่ได้ค้นคว้ามีน้อย ทำให้ผู้เสนอขอไม่มีองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ในการทำงานวิจัย และทำให้เครื่องมือและการนิยามศัพท์ต่าง ๆ ขาดหลักวิชาการรองรับ

3) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ศึกษาเฉพาะบทคัดย่อ ไม่ได้ศึกษารายละเอียด

4) ไม่สรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและภายนอก

5) เรียบเรียงวรรณกรรมไม่มีความน่า เพียงแต่นำเรื่องต่างๆ มาเรียงตามหัวข้อ

ทำให้ขาดความต่อเนื่อง

6) นำเสนอมิหัวข้อย่อยมากเกินไป ขาดการจัดการที่ดี

7) ขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม ให้เป็นแนวคิดของตนเอง

8) เนื้อหาที่นำเสนอไม่สอดคล้องกับหัวข้อ ทฤษฎีที่นำเสนอมาไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย หรือการนำมาใช้ในงานอย่างไร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไม่สัมพันธ์กับงานวิจัยหรือมีมากแต่ไม่ตรงกับเรื่องที่วิจัย

9) แหล่งอ้างอิงล้าสมัยมาก ขาดการศึกษาและอ้างอิงเอกสารที่ทันสมัย แสดงให้เห็นว่าผู้เสนอขอไม่ได้ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงปฏิบัติ

10) เอกสารอ้างอิงส่วนใหญ่มาจากแหล่งทุติยภูมิมาก ควรจะเป็นข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิจะเหมาะสมกว่า โดยเฉพาะงานวิจัยต่างประเทศมักมีการอ้างอิงจากแหล่งทุติยภูมิซึ่งไม่ถูกต้อง งานวิจัยควรจะต้องศึกษาจากแหล่งปฐมภูมิ

11) การศึกษาเอกสารหลายเรื่องไม่ได้นำความรู้ แนวคิดมาใช้ในการศึกษาวิจัย

12) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีน้อย อ้างอิงน้อยเกินไป

13) ไม่ปรากฏการอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

14) การสืบค้นเอกสารแต่ละตอนยาวเกินไป ขาดการสรุปเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะในบทที่ 1 และขาดการสรุปกรอบแนวคิดไว้ท้ายบทที่ 2

15) การศึกษาเอกสาร ไม่ได้ศึกษาให้สัมพันธ์กับตัวแปรที่ต้องการวิจัย สืบค้นเอกสารไม่เชื่อมโยงกับนิยามศัพท์เฉพาะและไม่เชื่อมโยงกับเครื่องมือ ทำให้ไม่ทราบว่า รายชื่อต่างๆ ในเครื่องมือมีที่มาอย่างไร

16) การศึกษาเอกสารไม่เชื่อมโยงกัน

17) การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสรุปเป็นสาระสำคัญจากสิ่งที่ศึกษา หรือสรุปให้เห็นสาระสำคัญที่ได้ที่จะนำไปสู่กรอบของการวิจัย

18) การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นขมข้น ขาดการสรุปและเชื่อมโยง

19) การทบทวนเอกสารเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน

20) การศึกษาเอกสาร ไม่กว้างขวางพอ ส่วนมากศึกษาเอกสารจากหน่วยงานราชการ ไม่ได้ศึกษาจากตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

3) บทที่ 3 (วิธีดำเนินการวิจัย) เนื้อหาที่นำเสนอในบทนี้ประกอบด้วย การออกแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การออกแบบการวิจัย ข้อสังเกต มีดังนี้

1) วิธีดำเนินการศึกษาไม่ถูกต้องตามหลักการวิจัย

2) ออกแบบการวิจัยไม่ถูกต้องและไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนในแบบแผนการทดลอง

3) นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยไม่เป็นระบบ การเรียบเรียงขาดความชัดเจน ลำดับหัวข้อการนำเสนอไม่เป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

4) เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัย/รูปแบบการวิจัยไม่สอดคล้องกับสภาพที่ควรจะเป็น /ไม่เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา หรือ ประเด็นที่ศึกษา ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ เช่น

- ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยที่มีประชากรจำนวนน้อยมาก เช่น ประชากรคือครูในโรงเรียนจำนวน 6 คน

- ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน.....” ใช้การวิจัยเชิงสำรวจในการวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน.....” ซึ่งถ้าใช้รูปแบบอื่นน่าจะเหมาะสมกว่า เช่น R&D

- 5) วิธีดำเนินการไม่ชัดเจน มีแต่หลักการ ไม่พบแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินการ
- 6) วิธีดำเนินการไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 7) วิธีดำเนินการวิจัยไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) ระเบียบวิธีวิจัยไม่ชัดเจน ขาดรายละเอียดในประเด็นสำคัญๆ เช่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

- 9) วิธีดำเนินการวิจัยอธิบายสั้น ไม่ครอบคลุมที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ศึกษา
- 10) วิธีดำเนินการวิจัยกับผลของการวิจัยไม่สอดคล้องกัน
- 11) วิธีดำเนินการ เครื่องมือ กับวัตถุประสงค์การวิจัยไม่ไปในทางเดียวกัน

3.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้อสังเกต มีดังนี้

1) ประชากร กลุ่มตัวอย่างในชื่อเรื่องและในขอบเขตของการวิจัยไม่สอดคล้องกัน เช่น ชื่อเรื่องระบุว่าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ในขอบเขตระบุว่าเป็นนักเรียนทั้งโรงเรียน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มเดียวกันทุกประการ คือ นำประชากรมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างไม่ชัดเจน ทำให้ไม่แน่ชัดว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรหรือไม่

4) ไม่บอกรายละเอียดว่ากำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาอย่างไร

5) ขาดการอธิบายว่าทำไมจึงเลือกนักเรียนเฉพาะกลุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

6) สุ่มกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม เช่น ระบุว่าสุ่มอย่างง่ายทั้งๆ ที่ประชากรมีหลายกลุ่ม

7) กลุ่มตัวอย่างที่บอกจำนวนไว้ไม่บอกว่ามีวิธีการได้มาอย่างไร มีสัดส่วนจากแต่ละประเภทเท่าใด

8) ไม่กำหนดหลักเกณฑ์การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

9) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ขาดการระบุว่าหลักเกณฑ์หรือเหตุผลในการเลือกอย่างไร

10) กำหนดกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป

11) ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

12) จำนวนประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างในบทที่ 1 และบทที่ 3 หรือในบทคัดย่อไม่ตรงกัน

13) ประชากร กลุ่มตัวอย่างไม่ระบุเงื่อนไขเวลาว่าเป็น นักเรียนปีการศึกษาใด

14) ไม่ใช่คำตามหลักวิชา เช่น ใช้คำว่าสุ่มแบบเจาะจง ทั้งๆ ที่ควรใช้คำว่า

เลือกแบบเจาะจง

15) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม เช่น กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ข้อมูลโดยการประเมินทักษะของนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ เพราะไม่ได้สอนนักเรียนโดยตรง

16) กำหนดประชากร/กลุ่มตัวอย่างไม่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง... แต่เสนอกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนและชุมชน

17) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างไม่ครอบคลุมประชากรที่ศึกษา

18) การสุ่มตัวอย่างขาดทฤษฎีรองรับ

19) ขาดรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อสังเกต มีดังนี้

1) ไม่แสดงรายละเอียดของการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยทุกฉบับให้ชัดเจน

2) ไม่ได้สร้างเครื่องมือจากนิยามศัพท์ และหลักการ ทฤษฎีที่ค้นคว้าไว้ในบทที่ 2

3) ใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลเกินกว่าที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมากเกินไป

4) ใช้เครื่องมือการวิจัยสับสน ไม่สามารถแยกได้ว่าเครื่องมือประเภทใดใช้กับกลุ่มเป้าหมายใด

5) การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือขาดความชัดเจน เช่น

- ขาดการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- ไม่ระบุว่าดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีใด ใช้สูตร

อย่างไร หรือใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอะไรในการวิเคราะห์

- การตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี Test - Retest ไม่ได้ระบุชัดเจนว่าทดสอบทั้ง 2 ครั้งห่างกันเท่าไร ซึ่งระยะเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ค่าความเชื่อมั่นเชื่อถือได้

- ระบุสถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือไม่ถูกต้อง

- นำเครื่องมือไปทดลองใช้ไม่เหมาะสม เช่น ใช้ครูผู้สอนใน

โรงเรียนซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยเป็นกลุ่มทดลองหาคุณภาพของแบบสอบถาม

- ขาดการนำเสนอ ผลการทดลองใช้เครื่องมือ

- มีการเสนอผลการทดลองใช้เครื่องมือแต่ไม่ครบทุกฉบับ

- มีการนำเครื่องมือ ไปทดลองใช้ แต่ไม่ระบุว่าจะใช้กับใคร ที่ไหน
อย่างไร นำผลมาปรับแก้อย่างไร

- ไม่นำเสนอคำดัชนีที่บ่งบอกคุณภาพของเครื่องมือและไม่ได้แนบ
ผลการวิเคราะห์ไว้ในภาคผนวก

- นำเสนอคุณภาพของเครื่องมือไม่ถูกต้อง เช่น การระบุค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ .43 ซึ่งมีค่าต่ำมากไม่สามารถนำไปใช้ในการทำวิจัยได้

6) การกำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไม่ชัดเจน
ไม่ถูกต้อง เช่น

- อ้างอิงผู้เชี่ยวชาญโดยไม่ได้ระบุไว้ในงานวิจัยและในภาคผนวก

- ไม่ชัดเจนในคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ
ความรู้ทั้ง 4 รายเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

- ผู้เสนอขอเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเอง

- ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย วัดผล เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

7) ไม่มีคำชี้แจงหรือคำชี้แจงในเครื่องมือไม่ชัดเจน หรือมีแต่ไม่สอดคล้อง
กับการให้แสดงความคิดเห็น เช่น

- คำชี้แจงบอกว่าวัดระดับความสามารถ แต่ระดับของคะแนนเป็น
ระดับความพึงพอใจ

- คำชี้แจงให้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นด้วยระดับใด แต่ใน
รายการที่ให้ตอบเป็นการให้แสดง “ระดับการปฏิบัติ” หรือ “ระดับความพึงพอใจ”

8) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่มีรายละเอียดว่ามีลักษณะ
รูปแบบอย่างไร ใครเป็นผู้ตอบ และไม่มีตัวอย่างประกอบ ทำให้มองภาพไม่เห็นว่าจะใช้เก็บข้อมูลได้
อย่างไร

9) เครื่องมือไม่มีคุณภาพตามหลักของการสร้าง เช่น

- บางข้อคำถามมีหลายประเด็น และข้อคำถามยาวมาก

- ข้อคำถามในแบบสอบถามมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่ครอบคลุมในสิ่ง
ที่ต้องการศึกษา

- ภาษาที่ใช้ในเครื่องมือไม่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ตอบ อาจทำให้ข้อมูลที่ได้
มีความคลาดเคลื่อนได้ เช่น “...กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์...” (ถาม
นักเรียนชั้น ป. 2)

10) ผู้เสนอขอไม่ระบุให้ชัดว่าเครื่องมือที่ใช้ว่าเป็นเครื่องมือที่ผู้เสนอขอ
สร้างเอง หรือนำของผู้อื่นมาใช้

11) ผู้เสนอขอใช้เครื่องมือของผู้อื่น โดยไม่มีคำอธิบายถึงเหตุผล และนำผลการทดลองใช้มาปรับเครื่องมืออย่างไรบ้าง

12) เครื่องมือวัด ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

13) เครื่องมือที่ใช้ ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย เช่น

- วัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่แบบสอบถามเป็นการถามความรู้พื้นฐานการวิจัยเท่านั้น ไม่บ่งบอกถึงการพัฒนาไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียน

- วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงาน แต่แบบสอบถามเป็นการถามความคิดเห็น

14) เครื่องมือที่สร้างไม่สมเหตุสมผล เช่น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ใน 3 รายวิชานำไปทดสอบก่อนและหลังเรียน เพราะผู้วิจัยไม่น่าจะมีความเชี่ยวชาญมากกว่าครูผู้สอนในรายวิชานั้นๆ

15) จำนวนเครื่องมือในเนื้อหา ไม่ตรงตามที่เสนอในภาคผนวก เช่น

- เสนอว่ามีเครื่องมือ 5 ฉบับ แต่ในภาคผนวกเสนอไว้ 4 ฉบับ

- เครื่องมือในเนื้อหาเสนอว่า มี 3 คน แต่ในภาคผนวกเสนอไว้มี

4 คน

16) การสร้างเครื่องมือวัด ไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการวัด

17) ขาดการนำเสนอขั้นตอนของวิธีการสร้างเครื่องมือ

18) ขาดการระบุเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

19) ข้อคำถามหลายข้อ ผู้ตอบไม่มีข้อมูลพอที่จะตอบได้

20) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบผิวเผิน เป็นการวัดความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความน่าเชื่อถือ

21) ขาดการระบุว่าเครื่องมือแต่ละฉบับเก็บรวบรวมข้อมูลกับใคร เมื่อไร และอย่างไร

22) การออกแบบเครื่องมือวิจัยยังไม่เหมาะสม เช่น ระบุว่าเป็นวิจัยปฏิบัติการ แต่การเก็บข้อมูลใช้เชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว และไม่สามารถตอบคำถามตามชื่อเรื่องได้

23) แบบสอบถามมีกระทงคำถามที่เป็นศัพท์เฉพาะทางการศึกษา ที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง เช่น ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษา จะตอบได้ไม่ตรงกับความจริง

3.4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อสังเกต มีดังนี้

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เหมาะสม ไม่น่าเชื่อถือ เช่น

- ใช้เครื่องมือชุดเดียวกันให้ผู้ตอบหลายกลุ่มตอบ ทำให้ข้อมูลที่นำเสนอขาดความน่าเชื่อถือ
 - ใช้แบบสอบถามกับนักเรียนตั้งแต่ชั้น ป.1- ป.6 จำนวน 56 ข้อ รวมทั้งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน ขาดความน่าเชื่อถือ เพราะเด็ก ป.1- ป.2 อ่านหนังสือไม่ค่อยออก ซึ่งนอกจากต้องอ่านและตอบคำถาม 56 ข้อแล้ว ยังต้องให้ข้อเสนอแนะอีก 15 ข้อ
 - ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนภาษาไทยกับนักเรียนชั้น ป. 1 เนื่องจากงานวิจัยบ่งบอกว่าเด็กมีปัญหาเรื่องการอ่าน
 - ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร โดยถามคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผู้เสนอขอถามทุกประเด็นที่ใช้ถามครู ทำให้ได้ข้อมูลไม่ตรงสภาพเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้เข้าถึงสภาพการบริหารจัดการและไม่ได้มีส่วนในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรที่เท่าเทียมกันกับครู
 - ให้นักการภารโรงนำแบบสอบถามไปแจกแก่ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน
 - ให้นักเรียนประเมินการสอนของครูตามแผนการเรียนรู้
 - ให้ผู้ปกครองประเมินการจัดทำ/การใช้อุปกรณ์การสอนของครู
 - ให้ครูประเมินทักษะหรือพฤติกรรมของตนเอง
 - ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเอง
- 2) การนำเสนอการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ชัดเจน เช่น ถามโรงเรียนแต่ไม่ระบุว่าใครเป็นผู้ตอบหรือผู้ให้ข้อมูล
- 3) เก็บข้อมูลโดยไม่อธิบายการปฏิบัติจริง เช่น การทำ Focus group ไม่ได้ อธิบายว่ามีวิธีการอย่างไร ประกอบด้วยใครบ้าง และผู้เสนอขอในฐานะ Moderator ไม่ได้กำหนดประเด็นการสนทนาให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อที่ต้องการศึกษา ไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลจากการสนทนากลุ่ม
- 4) การเก็บข้อมูลไม่ได้ระบุนumberการสำรวจก่อนการดำเนินการพัฒนา และหลังการดำเนินการพัฒนา
- 5) การสัมภาษณ์โดยใช้วิธีเจาะจง แต่ไม่ได้ระบุเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์
- 6) ใช้แบบสอบถามเพียงวิธีการเดียว โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนน้อย

ประเมินตนเอง ทำให้ผลการวิจัยขาดความน่าเชื่อถือ

7) ผู้ให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง ทำให้การได้มาซึ่งข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ เช่น ผู้เสนอขอเป็นผู้ให้ข้อมูล ครูผู้ร่วมศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

8) แบบการเก็บข้อมูลในการวิจัยไม่สะท้อนภาพหรือปัญหาของการดำเนินงานในโรงเรียนได้ชัดเจน โดยเฉพาะการตอบว่ามาก น้อย ปานกลาง

3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสังเกต มีดังนี้

- 1) เสนอเกณฑ์การประเมิน โดยไม่ได้อ้างอิงผู้รู้
- 2) ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลความหมายไม่ชัดเจน
- 3) ไม่เสนอเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความคิดเห็น
- 4) เสนอเกณฑ์การแปลความหมายไม่ถูกต้อง เช่น ดีที่สุด ดีมาก ดี ปรับปรุง
- 5) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายบทที่ 3 และบทที่ 4 ไม่สอดคล้องกัน เช่น “ปานกลาง” และ “พอใช้”

6) กำหนดช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ย แต่ไม่ได้นำมาใช้จริงในบทที่ 4

7) สูตรที่ใช้ขาดแหล่งอ้างอิง

8) ทดสอบสมมติฐานไม่ถูกต้อง

9) ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้อง เช่น ศึกษาจากประชากร แต่ใช้

อนุมานสถิติ (ทดสอบค่า t)

10) ใช้สถิติไม่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล

11) ขาดความชัดเจนว่าก่อนการพัฒนากับหลังการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแตกต่างกันจริงหรือไม่ เพราะไม่ได้ทดสอบค่า t

12) วิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น แบบสอบถามเป็นแบบ Rating Scales แต่คิดเป็นค่าร้อยละ ไม่เหมาะสมในเชิงวิชาการ

12) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ไม่ได้ระบุที่ใช้ version ใด และไม่ได้อ้างอิงแหล่งที่มาของโปรแกรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

13) ผู้เสนอขอไม่ได้แยกสถิติที่ใช้ว่าเป็นสถิติสำหรับหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยและสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

14) วิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เช่น

- รวมทุกกลุ่มวิเคราะห์ด้วยกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนและคุณสมบัติ

แตกต่างกันมาก

- วิเคราะห์เปรียบเทียบ 3 กลุ่ม แต่เมื่อพบความแตกต่าง ไม่ได้

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ต่อว่าคู่ใดต่างกันบ้าง

15) วิเคราะห์ข้อมูลไม่ชัดเจน ขาดการแสดงให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายของการวิจัย แต่ละข้อนั้นวิเคราะห์ด้วยสถิติอะไรบ้าง

16) วิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อและไม่เป็นหมวดหมู่

4) บทที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูล / ผลการวิจัย ข้อสังเกตมีดังนี้

1) วิเคราะห์ผลไม่ถูกต้อง เช่น

- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าเฉลี่ย

- วิเคราะห์รวมทุกกลุ่มซึ่งมีคุณสมบัติ/คุณลักษณะแตกต่างกัน เช่น หาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น รวมทั้งของครู นักเรียน ผู้ปกครอง

- ข้อมูลเรียงอันดับแต่นำมาหาค่าเฉลี่ย

2) วิเคราะห์ข้อมูลบิดเบือน แก้ไขข้อมูล เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตรงตามที่ตั้งใจ

3) ใช้สถิติผิดหลายแห่ง ทำให้งานวิจัยไม่น่าเชื่อถือ

4) เขียนสัญลักษณ์ทางสถิติไม่ถูกต้อง เช่น สัญลักษณ์แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แทนค่าเฉลี่ยของประชากร

5) นำเสนอการแปลผลไม่สอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือตามแบบสอบถาม

เช่น

- แปลผลการวิเคราะห์เป็น “ความพึงพอใจ” แต่ในแบบสอบถาม เป็น

“ความคาดหวัง”

- ในแบบสอบถาม เป็น “ระดับปฏิบัติ” แต่แปลผลเป็น “ความพึงพอใจ”

6) ไม่ได้แปลผล เป็นการถอดความจากตาราง เหมือนผลการวิเคราะห์ในตารางแต่ไม่ได้อยู่ในรูปตาราง

7) ใช้คำที่ไม่สม่ำเสมอและมีความหมายไม่ตรงกัน เช่น ครู บุคลากร

8) ไม่แปลผลที่ตอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แปลผลไม่ครบถ้วน

9) นำเสนอผลการวิเคราะห์ไม่ครบถ้วนตามแบบสอบถาม เช่น

- ไม่มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่มีในแบบสอบถาม

- ไม่ครบถ้วนตามรายการ/ประเด็นที่สอบถาม

10) ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สอดคล้องกับการแปลผล

11) ผลการวิเคราะห์ไม่ได้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบถ้วน

12) ผลการวิเคราะห์ไม่สอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

13) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นระบบระเบียบ ทำให้เกิดความสับสน เช่น ไม่จัดกลุ่มเนื้อหา แต่เสนอผลเป็นรายการที่ละตาราง

14) ขาดการนำเสนอภาพรวมกรณีที่มีการศึกษาหลายๆ กลุ่ม ว่าปัญหาเกิดจากกลุ่มใดมากที่สุด ทำให้ขาดความสำคัญในการลำดับปัญหา

15) พิมพ์ชื่อตารางไม่ถูกต้อง ชื่อตารางและคำอธิบายตารางไม่สื่อความหมายตามรูปแบบของการวิจัย

16) อธิบายตารางไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เช่น

- ไม่ได้ใส่ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- หลายตาราง ค่าของ S.D. ค่อนข้างสูง แต่ไม่ได้อธิบาย
- นำเสนอหลายหัวข้อในตารางเดียวกัน สื่อความได้ไม่ชัดเจน
- ค่าตัวเลขในตารางไม่คงเส้นคงวาเพราะ ใช้ทศนิยม 2 – 4 ตำแหน่ง
- อธิบายตารางทุกตารางหายไป ไม่อธิบาย 3-5 ลำดับแรกและหลังเพื่อ

ได้บ่งบอกถึงความรุนแรง หรือระดับความเร่งด่วนของปัญหาจะได้นำไปสู่การพัฒนาก่อนหลังหรือให้น้ำหนักในการพัฒนา

17) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามแต่ละฉบับ

18) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอในรูปแบบตารางไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

19) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นระบบ

20) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

21) การนำเสนอเป็นการบรรยาย ขาดการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติ

22) ตารางการวิเคราะห์ขาดการระบุข้อมูลจำนวนผู้ให้ข้อมูล

23) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขัดแย้งกับการดำเนินการวิจัยในบทที่ 3

5) บทที่ 5: สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ เนื้อหาที่นำเสนอในบทนี้ประกอบด้วย การสรุปผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1) การสรุปผล ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ไม่มีการสรุปก่อนนำเสนอสรุปผลการวิจัย
- 2) สรุปก่อนนำเสนอไม่กระชับ
- 3) ไม่เรียบเรียงสรุปก่อนเสนอสรุปผล แต่คัดลอกมาจากบทที่ 1 และ 3

- 4) วัตถุประสงค์ที่เสนอไม่ตรงกับที่เสนอในบทที่ 1 และ/หรือในบทที่ 3
- 5) สรุปผลการวิจัยไม่กระชับ
- 6) สรุปผลการวิจัยผิดและไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์
- 7) การสรุปผลการวิจัยไม่เป็นไปตามผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4
- 8) สรุปผลการวิจัยไม่สมบูรณ์
- 9) ขาดการสรุปผลการวิจัย
- 10) สรุปผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสาระสำคัญและประเด็นที่ศึกษา
- 11) สรุปผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับเครื่องมือ เช่น วุฒิการศึกษาสูงสุด

การแบ่งระดับการศึกษา

5.2) การอภิปรายผล ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) อภิปรายผลไม่ถูกต้อง ไม่ได้มาจากผลการศึกษา
- 2) อภิปรายผลไม่ครอบคลุมและไม่ตรงประเด็น
- 3) ไม่นำเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 มาอภิปราย หรือ อภิปรายแต่ไม่ตรงกับเอกสารดังกล่าว
- 4) ปัญหาเป็นเรื่องที่ผูกพันกับบริบททางสังคม บริบทของโรงเรียน การนำผลการสำรวจที่อื่นมาอภิปรายว่าสอดคล้องหรือไม่ จึงไม่ได้ประโยชน์มากนัก
- 5) อภิปรายผลขาดเหตุผลและการอ้างอิง ขาดงานวิจัยที่สอดคล้องสนับสนุน
- 6) อภิปรายผลบางส่วนนำเสนอความคิดเห็นส่วนตัว
- 7) ไม่นำประเด็นของผลการวิจัยมาอภิปราย
- 8) อภิปรายผลไม่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 9) ไม่เสนอการอภิปรายผล
- 10) อภิปรายผลขาดความถ่วงถึก และไม่สะท้อนบริบทของโรงเรียนที่วิจัย
- 11) ไม่มีการแสดงความคิดเห็นที่มีข้อมูลสนับสนุน แต่นำผลการวิจัยของทั้งที่ศึกษาและผลการวิจัยของที่อ้างอิงมาสรุป เช่น งานวิจัยนี้พบว่า.....ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ....ที่ได้ผลการวิจัย ดังนี้.....
- 12) ไม่ได้แสดงความคิดเห็นที่มีข้อมูล/ผลการวิจัยมาสนับสนุน แต่ใช้ความรู้สึกของผู้วิจัย เช่น ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัย คิดว่า.....
- 13) การอภิปรายผลที่นำเสนอไม่เป็นการอภิปรายแต่เป็นลักษณะของการสรุปผล
- 14) การอภิปรายผลไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่วิเคราะห์ในบทที่ 4

15) การอภิปรายผลยังมีการแปลผล ไม่อยู่ในระดับขยายความ คือ ขาดการนำแนวคิด หลักการที่ศึกษาไว้ในบทที่ 2 มาใช้เป็นเหตุผลอธิบายข้อค้นพบ เพียงแต่ระบุว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของใครเท่านั้น

16) อภิปรายผลไม่ตรงกับสมมติฐาน

17) ขาดการอภิปรายเหตุผลว่า เหตุใดงานวิจัยจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของคนอื่นๆ

18) อภิปรายผลขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ได้อ้างถึงงานวิจัยจากผลการศึกษา และไม่ได้ใช้ผลงานวิจัยอื่นมาวิพากษ์ข้อค้นพบของตนเอง

19) อภิปรายผลการวิจัยไม่ได้สะท้อนบริบทของตัวแปรที่ศึกษา

5.3) ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ข้อเสนอแนะกว้างเกินไป ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
- 2) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยไม่ถูกต้อง ไม่ได้เสนอแนะบนพื้นฐานของข้อค้นพบ
- 3) เสนอแนะจากความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เสนอขอมากกว่าเป็นผลที่เกิดจากการวิจัย
- 4) ข้อเสนอแนะไม่เหมาะสม และไม่มีผลการศึกษาอ้างอิง
- 5) ข้อเสนอแนะที่เขียนมาหากไม่ทำวิจัยนี้จะเสนอแนะได้เช่นที่เขียนมา
- 6) ข้อเสนอแนะไม่สอดคล้องและครอบคลุมประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้ผลการวิจัยหรือจากการค้นพบในการวิจัย
- 7) ข้อเสนอแนะไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย ไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่ได้ศึกษา
- 8) ข้อเสนอแนะไม่ได้มาจากผลการวิจัย แต่เป็นการเขียนตามหลักการทั่วไป
- 9) เสนอแนะตามที่ผู้วิจัยคาดว่าจะควรจะเป็น หรือตามความรู้สึกของตนเอง เป็นการคาดคะเนของผู้วิจัยเอง โดยขาดข้อมูลสนับสนุน
- 10) ข้อเสนอแนะไม่ครอบคลุม
- 11) ข้อเสนอแนะไม่กว้างขวางพอสำหรับการปฏิบัติงานการวิจัยและการแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป
- 12) นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาเสนอเป็นข้อเสนอแนะของการวิจัย
- 13) ข้อเสนอแนะไม่สมเหตุสมผล
- 14) ข้อเสนอแนะของการวิจัยไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้
- 15) ขาดการเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

6) ส่วนอื่น ๆ ของรายงานการวิจัย

6.1 ชื่อเรื่อง ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) ชื่อเรื่องไม่สื่อความหมายว่าทำอะไร จะศึกษาหรือพัฒนาอะไร
- 3) ชื่อเรื่องกว้างมาก แต่เมื่อดำเนินการวิจัยกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ครอบคลุมทั้งประเทศ
- 4) ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง
- 5) ชื่อเรื่องทำให้เข้าใจผิด เช่น ชื่อเรื่อง คือ การพัฒนาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

แต่เป็นการอาศัยผลการประเมินภายนอกมาพัฒนาตนเอง ส่วนจะมีการประเมินภายนอกเมื่อไรยังไม่ได้กำหนด

6) ชื่อเรื่องของการวิจัยไม่ถูกต้อง เช่น

- ชื่อเรื่องเป็นการวิจัยและพัฒนา แต่การออกแบบเป็นการประเมินคุณภาพโดยอาศัยความเห็นของผู้ปกครอง

- ชื่อเรื่องมีการระบุปีการศึกษา 2548-2549 ควรนำไประบุในขอบเขตของการวิจัยน่าจะเหมาะสมกว่า

6.2 บทคัดย่อ ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) เขียนรายงานการวิจัยโดยไม่มีบทคัดย่อ
- 2) มีเฉพาะบทคัดย่อภาษาไทย แต่ไม่มีบทคัดย่อภาษาอังกฤษ
- 3) เขียนบทคัดย่อยาวเกินไป เขียนไม่กระชับ ระบุรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป
- 4) เขียนบทคัดย่อไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เช่น

- ผลการวิจัยในบทคัดย่อ นำเสนอขึ้นลอยๆ โดยไม่ปรากฏว่ามาจาก

เครื่องมือใด

- เขียนบทคัดย่อไม่สมบูรณ์ เช่น ไม่ได้ระบุเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- นำเสนอบทคัดย่อไม่ได้สรุปให้ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญโดยเฉพาะข้อมูลใน

บทที่ 1 และบทที่ 4

- สรุปผลการวิจัยในบทคัดย่อไม่ตรง / ไม่สอดคล้อง / ไม่ครอบคลุมสิ่งที่

ศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5) ไม่มีปีที่พิมพ์

6) บทคัดย่อคัดลอกมาจากสรุปผลในบทที่ 5

7) นำเสนอบทคัดย่อซ้ำซ้อน

8) สรุปผลในบทคัดย่อไม่ใช่การค้นพบจากงานวิจัย

9) บทคัดย่อภาษาอังกฤษไม่สามารถสื่อสารได้

10) เขียนบทคัดย่อไม่ได้ใจความ

6.3 การอ้างอิงและบรรณานุกรม ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ขาดการอ้างอิงที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกเรื่อง
- 2) ไม่มีความคงเส้นคงวาของการอ้างอิงภายใน
- 3) เชิงอรรถไม่มีในบรรณานุกรม
- 4) การเขียนอ้างอิงมีข้อผิดพลาดมาก โดยเฉพาะการอ้างอิงภาษาอังกฤษ
- 5) การอ้างอิงเอกสารไม่ถูกต้อง แสดงถึงการไม่ได้ศึกษาจริงและรู้จริง
- 6) ปีที่พิมพ์หนังสืออ้างอิงในเล่มกับบรรณานุกรมไม่สอดคล้องกัน
- 7) การอ้างอิงไม่เป็นระบบเดียวกัน
- 8) เอกสารอ้างอิงล้าสมัยมาก และหลายแห่งไม่มีการอ้างอิง
- 9) การอ้างอิงผิดสมัย เช่น อ้างแผน 8 ในขณะที่ทำงานนี้อยู่ในช่วงแผน 9 ซึ่งมี

ประกาศใช้เรียบร้อยแล้ว

- 10) เขียนชื่อเจ้าของผลงานไม่ถูกต้อง
- 11) อ้างอิงในเนื้อหาไม่ตรงกับในบรรณานุกรม
- 12) ขาดการอ้างอิงจำนวนมาก
- 13) บรรณานุกรมมีงานวิจัยต่างประเทศ แต่ในบทที่ 2 ไม่มีการอ้างอิงไว้
- 14) บรรณานุกรมไม่ครบถ้วนตามที่อ้างอิง
- 15) บรรณานุกรมเขียนไม่ถูกต้อง

7) ข้อสังเกตอื่นๆ

สำหรับข้อสังเกตอื่นๆ เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีดังนี้

1. รูปแบบไม่เหมาะสม นำเสนอเป็นงานวิจัยแต่ใช้หัวข้อในบทต่าง ๆ ว่าศึกษาค้นคว้า
2. ไม่มีลักษณะเป็นงานวิจัย แต่เป็นการประเมิน โครงการ เนื่องจากกระบวนการศึกษาไม่ได้เริ่มต้นที่ปัญหาการวิจัย

3. รูปแบบการวิจัยขาดต่อการศึกษา และนำไปใช้อ้างอิงเพราะนำเสนอขั้นตอนไม่เป็นระบบ

4. รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
5. รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ แต่การรายงานผลเป็นเชิงสำรวจ
- 6) ผลงานเป็นของคณะบุคคล ผู้ขอเลื่อนวิทยฐานะ ไม่ได้ระบุว่าตนรับผิดชอบส่วนใด
- 7) ผลงานที่นำเสนอเป็นบทบาทของครู ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการในเรื่องที่เสนออย่างไร

8) ลักษณะของผลงานเป็นผลงานด้านสายผู้สอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากขั้นตอนการวิจัยน่าจะเป็นการดำเนินการ โดยครูมากกว่าผู้บริหาร เช่น งานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3...”

9) การจัดหัวข้อแต่ละเนื้อหาไม่เป็นระบบ

10) ไม่มีระบบการกำหนดหัวข้อ เช่น ไม่มีหัวข้อหลัก หัวข้อรอง หัวข้อย่อย

11) การพิมพ์ลำดับหัวข้อหลัก หัวข้อรองไม่เป็นระบบเดียวกัน

12) เรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระเบียบ เช่น นำผลการวิเคราะห์มานำเสนอในบทที่ 3

2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณภาพของผลงานทางวิชาการ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นการพิจารณาจากการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ผลงานใหม่ หรือเป็นการนำสิ่งที่มียู่แล้วมาประยุกต์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม และผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ประเด็นที่เป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการ มีดังนี้

1) มีข้อสงสัยว่าเป็นการเลียนแบบงานวิจัยของผู้อื่น

2) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีน้อย เพราะเป็นกิจกรรมที่มีการใช้อยู่ทั่วไป เป็นเพียงการสำรวจสภาพและปัญหา

3) ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะไม่ปรากฏว่าได้นำหลักการที่มีในตำราที่อ้างอิงในบทที่ 2 มาประยุกต์หรือเสนอแนวทางใหม่แต่อย่างไร

4) เป็นผลงานที่เป็นงานปกติของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่พบว่าใช้วิธีการพัฒนาที่แปลกใหม่

5) การพัฒนาเป็นการปฏิบัติงานตามปกติของสถานศึกษา ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมหรือกระบวนการพัฒนาที่โดดเด่นหรือแตกต่างไปจากงานปกติ

6) ขาดข้อมูลชัดเจนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เสนอขอได้ประยุกต์แนวคิดใหม่มาใช้และไม่สามารถแสดงให้เห็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

3. การพิมพ์ และการจัดรูปแบบ

คุณภาพของผลงานทางวิชาการด้านการพิมพ์และจัดรูปแบบ พิจารณาจากความสะดวกและความถูกต้อง ข้อสังเกตมีดังนี้

1) เอกสารไม่มีคำนำ

2) ภาคผนวกบางอย่างเป็นส่วนเกิน

3) รูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้อง

- 4) ไม่ได้แสดงหลักฐานให้ครบถ้วนตามประเด็นต่างๆ ที่ผู้เสนอได้ชี้แจงไว้
- 5) ขาดความรอบคอบในการจัดหน้า การพิมพ์ และการจัดรูปเล่ม
- 6) ไม่มีการนำเสนอการอภิปรายผลในบทที่ 5 แต่นำเสนอการวิจารณ์ในบทที่ 4
- 7) หัวข้อในสารบัญไม่ตรงกับหัวข้อเนื้อหาในเล่ม
- 8) ใช้รูปแบบและขนาดตัวอักษรในการพิมพ์แตกต่างกันหลายแห่ง
- 9) ไม่ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องตลอดเล่ม
- 10) ไม่ถูกต้องตามรูปแบบงานวิชาการ ตัวอย่างเช่น
 - ไม่ครบตามองค์ประกอบของงานวิจัย
 - ไม่เรียงลำดับหัวข้อให้ถูกต้อง ชัดเจน
- 11) พิมพ์หัวข้อหรือย่อหน้า ไม่เป็นระบบเดียวกัน
- 12) ไม่พิมพ์ให้เห็นชัดเจนว่าเป็นหัวข้อหลัก หัวข้อรอง หัวข้อย่อย
- 13) พิมพ์ผิดคำ พิมพ์ผิด พิมพ์ซ้ำ พิมพ์ตกหล่น พิมพ์เว้นวรรคไม่ถูกต้อง
- 14) พิมพ์ตารางขนาดเล็กมาก เพื่อให้ตารางอยู่ในหน้าเดียวกัน
- 15) พิมพ์ตารางต่อเนื่อง 2 หน้า (ไม่จบในหน้าเดียว) แต่ไม่พิมพ์หัวตาราง หรือชื่อตารางในหน้าที่ต่อเนื่อง
- 16) พิมพ์ตารางโดยหัวตารางอยู่หน้าหนึ่ง ตัวตารางอยู่หน้าถัดไป
- 17) พิมพ์เนื้อหาไม่ต่อเนื่องกับหน้าที่แล้ว
- 18) ไม่มีประวัติผู้วิจัย

ข. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ

ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการมีการประเมินใน 3 ประเด็น คือ 1) ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง หรือเป็นแบบในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี 2) ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชน 3) การเผยแพร่ในวงวิชาการ สำหรับข้อสังเกตของคณะกรรมการ มีดังต่อไปนี้

- 1) คุณค่าและประโยชน์ของผลงานมีจำกัด ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษา และชุมชนมีน้อย
- 2) คุณค่าของงานวิจัยมีน้อย เพราะเป็นเพียงการสำรวจหาปัญหาและปัญหาดังกล่าวยังอยู่ในระดับน้อย ก็นำมาสร้างรูปแบบการบริหารฯ
- 3) การวิจัยไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ไม่ได้แสดงผลที่นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างชัดเจน

4) ยังไม่สามารถเป็นแบบอย่างและใช้อ้างอิงได้ เนื่องจากมีข้อบกพร่องทั้งด้านความถูกต้องของเนื้อหาและความถูกต้องตามหลักวิชา

5) ผลงานวิจัยส่งผลถึงตัวครูเท่านั้น ยังไม่ส่งผลถึงตัวนักเรียน

6) งานวิจัยขาดความลุ่มลึกทางวิชาการเท่าที่ควร ไม่เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ชัดเจน

7) งานวิจัยไม่สื่อถึงความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร

8) เป็นงานวิจัยสำรวจทั่วไป ขาดกิจกรรมการพัฒนา

9) มีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพน้อย

10) เป็นผลงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำในหน้าที่บริหาร โรงเรียนต้องจัดทำอยู่แล้ว ฉะนั้นการนำเสนอเป็นผลงานวิชาการจะต้องให้มีประเด็นที่จะเชื่อมโยงประโยชน์ต่อผู้อ่านในเชิงการนำไปใช้

11) ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

12) ไม่ปรากฏข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของผลงานที่มีผลต่อนักเรียนและครู เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างได้

13) ไม่มีร่องรอยของการเผยแพร่

14) ไม่ได้ระบุวิธีการเผยแพร่ความรู้และผลงาน

15) การเผยแพร่ยังไม่ชัดเจน เพียงแต่มีการส่งหลักฐานไปเท่านั้น

บทที่ 5

ข้อสังเกตบางประการ

เกี่ยวกับผลงาน งานแต่ง เรียบเรียงฯ และผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น

เนื่องจากผลงานทางวิชาการประเภทงานแต่ง เรียบเรียง งานแปลหนังสือ หรือเขียนบทความทางวิชาการ มีผู้เสนอขอค่อนข้างน้อยมาก ส่วนผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ซึ่งประกอบด้วย 1) การประเมินงาน หรือการประเมินโครงการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ 2) สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา และ 3) เอกสารประกอบการปฏิบัติหน้าที่ มีผู้เสนอผลงานประเภทการประเมินโครงการ และ คู่มือ เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการ 2 ประเภท ดังกล่าวตามลำดับ ดังนี้

การประเมินโครงการ

ก. คุณภาพของผลงานทางวิชาการ

1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ

ในด้านคุณภาพของผลงานด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ มีดังนี้

1) บทที่ 1 (บทนำ)

1) ภูมิหลังและความเป็นมาของการประเมินโครงการ ข้อสังเกตมีดังนี้

- เขียนความสำคัญของการประเมินไม่ระบุว่ามิประโยชน์หรือนำไปใช้ประโยชน์ต่อการศึกษายังไร
- เขียนความสำคัญของปัญหาไม่ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา
- สรุปที่มาของปัญหา ไม่มีหลักฐานอ้างอิง เป็นเพียงการพรรณนาและบรรยายความทั่วไป
- ไม่แสดงให้เห็นปัญหาและความสำคัญของสิ่งที่ทำ
- ขาดการสรุปว่าประเมินเพื่ออะไร (วัตถุประสงค์โดยสรุปของการประเมิน) ซึ่งจะให้เห็นถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการประเมินชัดเจน
- ขาดการระบุความเป็นมาของการประเมินโครงการ
- ความเป็นมาเขียนไม่กระชับ เขียนซ้ำกัน

- ขาดการอ้างอิง

- ขาดบริบทโรงเรียนที่ศึกษา เช่น ขาดข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เห็นความสำคัญของปัญหาชัดเจนขึ้น

- ภูมิหลังที่มามีเหตุผลน้อย เขียนสั้นเกินไป

- การนำเสนอปัญหาของโรงเรียน ขาดข้อมูล หลักฐานสนับสนุน

- ข้อมูลที่นำเสนอไม่เป็นปัจจุบัน

- เขียนไม่ชัดเจน เป็นเพียงการสรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร โดยขาดการระบุว่า สถานศึกษามีปัญหาอะไร หรือมีความไม่บรรลุผลการดำเนินงานในเรื่องใด สถานภาพของความไม่บรรลุนั้นข้อมูลอ้างอิงคืออะไร

2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อเสนอแนะดังนี้

- วัตถุประสงค์ของการศึกษาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ (การรายงานการประเมินโครงการควรมีวัตถุประสงค์อย่างน้อยข้อหนึ่งว่า เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่)

- วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

- วัตถุประสงค์กับสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกัน

- วัตถุประสงค์ของการประเมิน ไม่สอดคล้องกับรูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

- วัตถุประสงค์กว้างเกินไป ไม่ชัดเจน

- วัตถุประสงค์มีจำนวนมากข้อ

- ความมุ่งหมายของการประเมินเขียนไม่ถูกต้อง เขียนไม่กระชับ

- วัตถุประสงค์ของการรายงานโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่

สอดคล้องกัน

- วัตถุประสงค์ของการประเมินเน้นสำรวจข้อมูล ไม่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของโครงการที่เป็นการพัฒนา

- วัตถุประสงค์ของโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการขัดแย้งกัน

- เขียนวัตถุประสงค์แต่ละข้อไม่เป็นระบบที่สอดคล้องกัน

- วัตถุประสงค์บางข้อซ้ำกัน

- วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ขาดการระบุลักษณะหรือคุณค่าของประเด็นที่ต้องการประเมิน เช่น ความเหมาะสมของบริบท หรือความเหมาะสมของปัจจัยดำเนินงาน เป็นต้น

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาในบทที่ 1 กับบทที่ 4 ไม่ตรงกัน

- วัตถุประสงค์ของรายงานไม่ชัดเจนว่าเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการหรือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) การกำหนดขอบเขตของการประเมินไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน มีข้อสังเกตดังนี้

- ขอบเขตด้านเนื้อหาระบุผิดประเด็น เช่น ระบุว่าเป็นการประเมินโครงการก่อสร้างอาคาร 3 โครงการ แทนที่จะระบุการประเมินโครงการใน 4 ด้าน ตามรูปแบบ CIPP ที่ระบุไว้
- ระบุตัวแปรที่ศึกษา หรือประเด็นที่มุ่งประเมินไม่ถูกต้อง
- ขอบเขตของการประเมินไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน
- ขอบเขตของประชากร ไม่แสดงตามขั้นตอนการวิจัย
- การจัดกลุ่มประชากร การกำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตามไม่ถูกต้อง

ไม่เหมาะสมตามหลักวิชาการ

- ขาดการกำหนดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ถูกต้อง
- การกำหนดขอบเขตของการประเมิน ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ จึงไม่ชัดเจนว่าประเมินอะไร

- ไม่มีการกำหนดขอบเขตที่ศึกษาด้านตัวแปร
- ขอบเขตด้านตัวแปรไม่ชัดเจนและไม่ครบถ้วน
- ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และกรอบแนวคิดไม่สอดคล้องกัน
- ขอบเขตของกิจกรรมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- ขอบเขตของการประเมินไม่ได้ระบุระยะเวลาที่เก็บข้อมูลว่าเป็นช่วงเวลาใด

4) การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ข้อสังเกตมีดังนี้

- เป็นการนำเสนอสิ่งที่ไม่ได้นำไปใช้
- ขาดการระบุว่าจะนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างไร แต่อธิบายผลที่จะเกิดกับครูและนักเรียน ซึ่งไม่ตรงประเด็น

5) การเขียนนิยามศัพท์ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา มีข้อบกพร่องดังนี้

- นิยามศัพท์เฉพาะผิด
- นิยามศัพท์ไม่สมบูรณ์ ขาดการนิยามตัวแปรหลักของการศึกษา เช่น ไม่มีการนิยามคำว่า “ประเมินโครงการ”
- นิยามศัพท์เฉพาะมีมากเกินไปจนความจำเป็น
- นิยามศัพท์ยังไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา
- นิยามไม่เป็นนิยามปฏิบัติการ
- นิยามศัพท์เฉพาะสื่อความหมายไม่ครอบคลุมและไม่ตรงตามสาระในการประเมินโครงการ

- นิยามศัพท์ไม่สะท้อนประเด็นที่จะศึกษา เช่น การสังเกตพฤติกรรม หมายถึง การใช้ประสาททางสายตา ในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ

- นิยามศัพท์เฉพาะไม่ถูกต้องทั้งวิธีการนิยาม และคำศัพท์ที่กล่าวถึง และขาดการเชื่อมโยงกับหลักวิชาใดๆ ในบทที่ 2

- นิยามศัพท์สื่อความหมายไม่ชัด

6) การกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา มีข้อสังเกตดังนี้

- กำหนดกรอบการประเมินผิด เช่น กำหนดให้ “การบริหารจัดการโครงการ” อยู่ในกรอบการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งควรจะอยู่ในด้านกระบวนการ

- ไม่นำเสนอแผนภูมิกรอบแนวคิดในการประเมิน หรือเสนอแผนภูมิกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการไม่ชัดเจน

- ตั้งกรอบในการพัฒนาไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่พบ

- แสดงกรอบแนวคิดในการประเมินไม่ชัดเจน ไม่แน่ใจว่าใช้อะไรเป็นหลัก เพราะสิ่งที่นำเสนอมีจำนวนมาก

- ไม่ระบุแบบจำลองหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญของการประเมินโครงการ

- กรอบแนวคิด ไม่ตรงกับเรื่องที่จะศึกษา

- กรอบแนวคิดและขั้นตอนในการประเมินไม่ใช่เรื่องเดียวกัน

- กรอบของการประเมินไม่ถูกต้อง เขียนในลักษณะเป็นการศึกษาตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งเป็นกรอบของการวิจัยและไม่ตรงกับกรอบของการประเมินโครงการในเล่ม

- กรอบแนวคิดในการประเมินไม่ถูกต้อง เช่น ผู้เสนอขอใช้รูปแบบ CIPP ในการประเมินแต่กรอบในการประเมินบริบทไม่ถูกต้อง

- เขียนกรอบแนวคิดไม่เป็นเหตุเป็นผล

- ขาดการสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จในกรอบแนวคิดแต่ละด้าน ตามที่ระบุ

2) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

1) การศึกษาค้นคว้าไม่กว้างขวางและไม่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา เนื้อหาสาระไม่สมบูรณ์ ขาดเนื้อหาสาระที่สำคัญ เช่น ไม่มีการทบทวนวรรณกรรมว่าด้วยเรื่องการประเมินโครงการ

2) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย มาจากแหล่งค้นคว้าน้อย

3) การเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการนำมาจากแหล่งอ้างอิงโดยการคัดลอก นำมาเรียงต่อกัน ขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญที่เป็นภาษาของตนเอง

- 4) ไม่ระบุว่าสิ่งที่ศึกษานั้นนำมาใช้ในการประเมินอย่างไร
- 5) ไม่มีการนำเสนอความเชื่อมโยงของแนวคิดแต่ละหัวข้อที่ศึกษา
- 6) นำเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไม่หลากหลาย และส่วนใหญ่คัดมาขวามากโดยไม่
จำเป็น ขาดการสรุป บางรายการเสนอไว้หลายแห่งในเล่ม ทำให้รายงานยาวโดยไม่จำเป็น
- 7) ขาดการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาแนวคิด หลักการ ตลอดจนงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องเพื่อที่จะนำมาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการศึกษา หรือเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน
โครงการและนิยามศัพท์
- 8) นำเสนอบางสาระที่เกินความจำเป็น ไม่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง แต่ประเด็นสำคัญของ
ชื่อเรื่องกลับไม่ปรากฏ
- 9) ขาดการระบุที่มาของแผนภูมิ
- 10) การเรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระบบ
- 11) การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขาดมาตรฐานเป็นเพียงการคัดลอกงาน
วิชาการเท่านั้น
- 12) งานวิจัยนำมาจากบทคัดย่อยังขาดรายละเอียดที่เป็นประเด็นสำคัญ
- 13) งานวิจัยที่นำเสนอไม่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
- 14) ขาดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษามาสนับสนุน
- 15) งานวิจัยล้าสมัย มากกว่า 10 ปี
- 16) งานวิจัยต่างประเทศมีน้อย
- 17) งานวิจัยภายในประเทศไม่ได้เลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำไปอ้างอิง
ความสอดคล้องในการอภิปรายผล
- 18) การเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องมีหัวข้อย่อมากเกินไป
- 19) การจัดเรียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่คงที่ ไม่ได้เรียงตาม พ.ศ. หรือเนื้อหา

3) บทที่ 3 (วิธีดำเนินการ)

- 1) วิธีดำเนินการประเมิน โครงการ มีข้อสังเกตดังนี้
 - เสนอความน่าจะเป็นความคิดเห็น ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการเสนอของบทนี้
 - ผลการประเมินบางรายการไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
เป็นผู้ประเมิน เช่น

๑ ข้อมูลที่ได้จากครูผู้สอนประเมินตนเองในด้านการจัดการเรียน
การสอน

๑ ข้อมูลการประเมินผลผลิตที่ได้จากการสอบถามนักเรียน ครู

- การประเมินไม่น่าเชื่อถือเพราะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางกลุ่มไม่สามารถให้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือได้ เนื่องจากไม่มีส่วนรับรู้ ไม่มีความรู้ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับข้อความที่ประเมิน หรือไม่ได้ อยู่ในสถานการณ์ หรือการสอบถามจากบุคคลที่ไม่อยู่ร่วมกิจกรรมตลอดอาจทำให้ได้ข้อมูลคลาดเคลื่อน เช่น

๑ ให้นักเรียนประเมินหลักสูตรด้านบริบท

๑ ถามนักเรียนด้านงบประมาณ

๑ ให้ผู้ปกครองนักเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของ
ห้องสมุด

- เปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นที่ไม่ได้ทำโครงการที่น่าเสนอ โดยนำโรงเรียน อื่นมาเป็นกลุ่มควบคุมเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เพราะโรงเรียนแต่ละแห่งมีบริบทไม่เหมือนกัน โรงเรียนคู่ ทดลองต้องปฏิบัติตามหลักการ เงื่อนไขเช่นเดียวกัน

- ประเมินผลวัดเพียงกระบวนการ ไม่มีการวัดผลผลิตหรือผลลัพธ์ ทำให้ได้ผล การประเมินไม่สมบูรณ์

- ใช้รูปแบบการประเมินไม่เหมาะสม ไม่หลากหลาย ขาดการแสดงผลเชิง ประจักษ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ละเอียดลึกซึ้ง เนื่องจากการสำรวจความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว ไม่ใช่การ วัดที่นำไปสู่การประเมินผลที่แท้จริง ข้อมูลการประเมินจากความคิดเห็นเพียงอย่างเดียวไม่ใช่ข้อมูล สำคัญที่จะยืนยันผลสำเร็จของโครงการ

- วิธีดำเนินงานโครงการและการประเมินโครงการ ไม่สอดคล้องกัน

- ขั้นตอนดำเนินการประเมินโครงการ มีความสับสนและไม่ถูกต้องเพราะขาด การอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินโครงการและ ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างการประเมินที่กำหนดไว้

- การดำเนินการกับกรอบแนวคิด ไม่สอดคล้องกัน ทำให้ไม่สะท้อนข้อมูลเชิง ประจักษ์

- วิธีดำเนินการเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แต่ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลน้อย เกินไปทำให้ข้อมูลอาจขาดความน่าเชื่อถือ เพราะงานวิจัยเชิงคุณภาพ ปัจจัยด้านเวลามีส่วนสำคัญ

- นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยขาดความชัดเจน เนื่องจากผู้เสนอขอได้นำแนวคิด ทฤษฎี มานำเสนอมากกว่าการอธิบายให้เห็นถึงวิธีการดำเนินการวิจัย

- ใช้ CIPP Model ประเมิน แต่ในโครงการขาดการระบุว่ากรรมการ สถานศึกษาซึ่งอาจได้รับรู้ผลผลิต มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการอย่างไร

- ไม่มีการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน

- ไม่มีรายละเอียดการดำเนินการ กิจกรรมที่กำหนดไว้ขาดรายละเอียด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ข้อสังเกตมีดังนี้

- เครื่องมือไม่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลกับรูปแบบการประเมินไม่สัมพันธ์กันทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความน่าเชื่อถือ เช่น รูปแบบของการประเมินเป็น CIPP Model แต่เครื่องมือใช้แบบสอบถามฉบับเดียววัดทุกองค์ประกอบของรูปแบบ โดยถามเฉพาะความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

- เครื่องมือประเมินไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ในบทที่ 3

- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีมากแต่ขาดความสมบูรณ์

- เครื่องมือเก็บข้อมูลไม่ครบตามที่ระบุ

- ออกแบบเครื่องมือไม่เหมาะสม สาระในเครื่องมือไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ว่าแบบประเมินความพร้อมซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินตามรูปแบบ CIPP

- ประเด็นในแบบสอบถามนำมาจากเครื่องมือของคนอื่น โดยไม่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมของตนเอง และขาดการปรับปรุงใหม่ที่เหมาะสม

- เครื่องมือไม่หลากหลาย เครื่องมือที่ใช้ประเมินมีเฉพาะแบบสอบถาม ไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมินทั้งหมด

- การสร้างเครื่องมือขาดการเชื่อมโยงกับหลักวิชาการและนิยามศัพท์เฉพาะ

- ลักษณะเครื่องมือที่สร้าง ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เช่น

๑ โครงสร้างของแบบสอบถามไม่สัมพันธ์กับคำนิยาม

๑ มีเนื้อหาและข้อคำถามไม่สอดคล้องกับประเด็นที่ระบุว่าต้องการประเมิน

๑ ประเด็นที่ประเมินไม่ตรงกับความหมายที่อธิบายไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

๑ แต่ละด้านมีข้อคำถามน้อย ไม่ครอบคลุมสาระแต่ละด้าน

๑ แบบสอบถามไม่มีคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑ แบบวัดเจตคติ ยากที่นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนจะเข้าใจ ทำให้การตอบคลาดเคลื่อนสูง

๑ ประเด็นคำถามทางวิชาการในหลายประเด็น ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริงได้ยาก

๑ ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับกรอบการประเมิน เช่น ประเมินสภาพแวดล้อมแต่ถามเรื่องกิจกรรมซึ่งเป็นกระบวนการ

- การหาคุณภาพของเครื่องมือไม่ชัดเจน เช่น

๑ ไม่มีหลักฐานการหาคุณภาพของเครื่องมือ หรือไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

ว่าผู้ประเมินได้ปฏิบัติจริง เนื่องจากไม่แนบ print out

- ๑ ไม่ระบุว่าผู้เชี่ยวชาญเป็นใคร ตำแหน่งอะไร เชี่ยวชาญด้านไหน
- ๑ การหาคุณภาพผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ระบุดัชนีคุณภาพ
- ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนน้อยเกินไป เช่น มีเพียง 2 คน
- การนำเครื่องมือไปทดลองใช้ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เช่น
 - ๑ นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น แบบสอบถามสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา แต่นำไปทดลองใช้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง แต่ทดลองเครื่องมือกับนักเรียน
 - ๑ นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนที่ประเมิน โครงการ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้วย ทำให้เชื่อถือไม่ได้
 - ๑ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ไม่ได้ระบุว่านำไปใช้กับกลุ่มใดที่ใด
 - ๑ นำเครื่องมือไปทดลองใช้มีความสับสน เพราะบางฉบับทดลองใช้กับบุคคลในโรงเรียนเดียว บางฉบับใช้กับบุคคลใน 2 โรงเรียน
- ไม่มีตัวอย่างของแบบสอบถาม
- สับสนไม่รู้ว่าจะใช้เครื่องมือประเภทใด ระหว่างแบบสอบถามและแบบ

สัมภาษณ์

3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ข้อสังเกตมีดังนี้

- การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เช่น
 - ๑ ไม่ระบุวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยละเอียด
 - ๑ วิธีการสุ่มตัวอย่างไม่ถูกต้อง และขัดแย้งกับการใช้สถิติ
 - ๑ ไม่มีรายละเอียดที่มาของกลุ่มตัวอย่าง ว่าแต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าใด สุ่มมาอย่างไร
 - ๑ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ไม่ได้อธิบายให้ชัดเจนว่ากำหนดสัดส่วนเท่าใด และใช้หลักการกำหนดสัดส่วนอย่างไร
 - ๑ เลือกตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง ไม่เหมาะสมกับการเลือกตัวแทนนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้ผลการศึกษามิฉะนั้นเชื่อถือ
- สับสนในเรื่องประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากร ไม่สอดคล้องกับจำนวนที่เก็บรวบรวม

ข้อมูล

- กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง เช่น

- ๑ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป ไม่น่าเชื่อถือ
- ๑ กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินไม่ครอบคลุม ทำให้ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อสังเกตมีดังนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ เช่น

- ๑ ไม่ได้แสดงวิธีการเก็บข้อมูลกับเด็กเล็กๆ เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้กับนักเรียน มีหลายข้อที่นักเรียนจะไม่เข้าใจประเด็น โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ อาจให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน
- ๑ เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงครั้งเดียวเมื่อสิ้นสุดโครงการ ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติตามโครงการ
- ๑ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เป็นผู้ให้ข้อมูลด้วย
- ๑ ขาดการระบุวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าแบบสอบถามชุดใดใช้วิธีการเก็บข้อมูลอย่างไร กับใคร จำนวนเท่าไร และได้รับแบบสอบถามกลับคืนกี่ชุด
- ๑ ไม่ระบุระยะเวลาว่าเก็บข้อมูลเมื่อใด

- ใช้เครื่องมือในการวิจัยฉบับเดียวกันให้กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มตอบไม่เหมาะสม เป็นไปไม่ได้ที่ทุกกลุ่มจะรู้กระบวนการ รู้ข้อมูล หลายข้อที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ตอบคำถาม และแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่สอบถามแตกต่างกัน การให้ข้อมูลจึงขาดความน่าเชื่อถือ

- การดำเนินการประเมินไม่ชัดเจน เช่น ต้องการประเมินผลผลิตของโครงการ สร้างนิสัยรักการอ่านซึ่งเป้าหมายต้องอยู่ที่นักเรียน แต่เป็นการถามความคิดเห็นของครูเป็นส่วนใหญ่ และหลายข้อคำถามเกี่ยวข้องกับกระบวนการ

- การประเมินผลผลิตของโครงการไม่สะท้อนผลที่มาจากโครงการนั้นจริงๆ เช่น ประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองของผู้เรียน โดยพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจทำให้ได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้องเพราะผลสัมฤทธิ์ฯ อาจเป็นผลมาจากโครงการอื่นๆ อีกมากมายรวมทั้งอาจมาจากการจัดการเรียนการสอนประจำวันของครู

- ผู้เสนอขออยู่ในกลุ่มประชากรด้วยและประเมินโครงการเอง ข้อมูลจึงไม่น่าเชื่อถือ

- ผู้รับผิดชอบที่ดำเนินโครงการ ไม่มีบทบาทในการประเมิน

5) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสังเกตมีดังนี้

- ขาดการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่นำเสนอสูตร

การคำนวณ ไม่เหมาะสม (ไม่ต้องนำเสนอสูตรการคำนวณ)

- เกณฑ์การประเมิน การแปลผล ไม่ได้มีการอ้างอิงว่านำมาจากของใคร

- ระบุเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยไม่ถูกต้อง กำหนดเกณฑ์การแปลผลทับซ้อนกัน

- การวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สามารถแสดงให้เห็นความก้าวหน้าของโครงการได้

เนื่องจากการประเมิน โครงการต้องมีการประเมินอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลัง ซึ่งการประเมินเพียงครั้งเดียวไม่สามารถเห็นความก้าวหน้าของโครงการได้

- การวิเคราะห์ข้อมูล ไม่เป็นไปตามหลักวิจัย คือ ไม่เปรียบเทียบนัยสำคัญก่อนหรือหลังการดำเนินการ แต่ใช้หาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยการลบกัน และไม่เสนอหลักที่ใช้ว่าเหตุใดใช้ลบกัน

- ไม่มีการวิเคราะห์คำตอบที่ได้จากการเสนอแนะในแบบสอบถาม

4) บทที่ 4 (ผลการวิเคราะห์ข้อมูล)

1) ผลการศึกษาไม่ตอบวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2) ผลการประเมินโครงการตอบตามวัตถุประสงค์ไม่ครบทุกข้อ

3) นำเสนอผลการประเมินขาดความชัดเจน เช่น เสนอผลเฉพาะในภาพรวมทั้งหมด ไม่นำเสนอผลการวิเคราะห์แยกแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้เสนอผลการประเมินของผู้บริหาร ครูและนักเรียนโดยเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการประเมิน

4) สรุปผลสำเร็จตามความคิดเห็นของผู้เสนอขอ บรรยายแบบเลื่อนลอย

5) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เป็นระบบ

6) ระบุสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ไม่ถูกต้อง

7) การนำเสนอผลในรูปตารางไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น

- ตั้งชื่อตารางไม่ถูกต้อง

- อธิบายตารางไม่ถูกต้อง

- ขาดการแสดงค่า S.D. ทุกตาราง

- ขาดการระบุจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

- หัวตารางระบุไว้ไม่ครบ และได้ตารางใช้ค่าไม่สอดคล้องกัน

8) การแปลผล ไม่ถูกต้อง เช่น

- แปลผลผิด

- มีการแสดงความคิดเห็นในการแปลผล

- อ่านและแปลความหมายไม่ครอบคลุมข้อมูลสำคัญ โดยเฉพาะข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยหรือต่ำสุด ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจที่จะนำมาปรับปรุง

- แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แต่การแปลผลใช้เป็นค่าร้อยละ

9) ใช้สัญลักษณ์ที่แทนค่าเฉลี่ยผิด

10) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นระบบ และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

11) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา รวมกัน ทำให้ได้ข้อมูลไม่ชัดเจน

12) ขาดการทดสอบทางสถิติของการประเมินแต่ละด้านเพื่ออ้างอิงถึงประชากรทั้งนี้ เพราะค่าที่แสดงผลการวิจัยเป็นค่าที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

13) ไม่ได้นำเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาตัดสินคุณค่าของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

14) ไม่ได้แนบผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในภาคผนวก

5) บทที่ 5 (สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ)

1) การสรุปผลการประเมินโครงการ มีข้อสังเกตดังนี้

- สรุปความก่อนเสนอสรุปผลการประเมินไม่กระชับ
- เสนอผลการประเมินไม่ถูกต้อง โดยอภิปรายแสดงความคิดเห็นประกอบ
- สรุปผลไม่ตอบวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา
- สรุปผลผิดพลาด เพราะขาดการศึกษารอบแนวคิด
- ขาดการสรุปผล
- สรุปผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง เครื่องมือ
- ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ สนับสนุนผลสำเร็จของโครงการ
- สรุปผลไม่กระชับ เป็นการคัดลอกมาจากบทที่ 4
- สรุปผลไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการรายงาน
- ขาดเกณฑ์ในการสรุปผล

2) การอภิปรายผล มีข้อสังเกตดังนี้

- อภิปรายผลไม่เป็นเหตุเป็นผล
- อภิปรายผลไม่ได้แสดงความคิดเห็น
- ไม่ได้นำผลทุกประเด็นตามวัตถุประสงค์มาอภิปรายว่าดีขึ้นหรือไม่ เกิดการพัฒนาเพราะเหตุใด สอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยของใครบ้าง

- อภิปรายผล ไม่มีทฤษฎีหรืองานวิจัยรองรับในการอภิปรายผล

- การอภิปรายผลมีน้อย
- การอภิปรายผลไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ขาดการนำประเด็นสำคัญมา

อภิปรายผล

- การอภิปรายผลหลายประเด็นมีเพียงข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้วิจัย
- ขาดการอ้างอิงจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- การอภิปรายผลไม่น่าเชื่อถือ ขาดความเชื่อมโยงกับหลักวิชาและทฤษฎีใน
- บทที่ 2

3) ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตมีดังนี้

- ข้อเสนอแนะบางด้านเป็นไปตามนโยบายทางการศึกษาของชาติซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว ไม่ได้มีการเชื่อมโยงกับผลการวิจัยที่ได้รับแต่อย่างใด
- ข้อเสนอแนะไม่ชัดเจน
- ข้อเสนอแนะขาดข้อมูลจากการศึกษาสนับสนุน
- ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมินควรเชื่อมโยงกับผลการประเมินที่ได้และต้องแสดงให้เห็นว่าจะพัฒนาโครงการนี้ต่อไปอย่างไร
- ไม่ได้นำบทเรียนจากการศึกษาและรายงานมาเป็นสาเหตุของการกำหนดเป็นข้อเสนอแนะ

6) ส่วนอื่นๆ ของรายงานประเมินโครงการ

6.1) ชื่อเรื่อง มีข้อสังเกตดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องสื่อความหมายไม่ชัดเจน เช่น ตั้งชื่อเรื่องว่า “รายงานการดำเนินโครงการ...” แต่สาระเป็น “การประเมินโครงการ...”
- 2) ชื่อเรื่อง ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายไม่ตรงกัน ขาดความชัดเจนในการประเมินว่าเป็นโครงการอะไร
- 3) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่รายงานในเอกสาร
- 4) ชื่อเรื่องภาษาไทยกับภาษาอังกฤษไม่ตรงกัน

6.2) บทคัดย่อ มีข้อสังเกตดังนี้

- 1) เขียนบทคัดย่อไม่ถูกต้อง
- 2) สาระบทคัดย่อขาดความสมบูรณ์ เช่น ไม่ได้ระบุว่ากลุ่มตัวอย่างอยู่ในปีใด
- 3) บทคัดย่อยาวเกินไป ไม่กระชับในประเด็นสำคัญ
- 4) บทคัดย่อไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้
- 5) บทคัดย่อมีการสรุปเป็นภาษาพูด ขาดการสรุปจากข้อมูลที่พบจากงานวิจัย

- 6) นำเสนอบทคัดย่อซ้ำซ้อน
- 7) รูปแบบบทคัดย่อไม่เป็นสากล
- 8) นำเสนอบทคัดย่อไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

6.3) การอ้างอิงและบรรณานุกรม มีข้อสังเกตดังนี้

- 1) รูปแบบการอ้างอิงไม่ถูกต้อง
- 2) ใช้รูปแบบการอ้างอิงไม่คงที่ ใช้รูปแบบการอ้างอิงไม่ถูกต้อง
- 3) เอกสารอ้างอิงเก่ามาก
- 4) ขาดการตรวจสอบการพิมพ์ให้ถูกต้อง
- 5) การอ้างอิงส่วนใหญ่มาจากแหล่งทุติยภูมิ
- 6) ขาดการอ้างอิงแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ
- 7) อ้างอิงน้อย
- 8) เอกสารอ้างอิงบางรายการไม่ปรากฏในบรรณานุกรม
- 9) บางรายการไม่มีอ้างอิงในเอกสาร แต่มีปรากฏในบรรณานุกรม
- 10) ภาพประกอบขาดการอ้างอิงแหล่งที่มา
- 11) การพิมพ์บรรณานุกรมไม่ได้เรียงลำดับตามตัวอักษร
- 12) บรรณานุกรมมีหลากหลายรูปแบบ ไม่เป็นระบบเดียวกัน

7) ข้อสังเกตอื่นๆ

ประเด็นอื่นๆ ที่เป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีดังนี้

- 1) เนื้อหาสาระโดยรวมของผลงานยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ไม่มีข้อมูลการรายงานผลการจัดกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ
- 2) เนื้อหา/ลักษณะของโครงการที่ดำเนินการจริงไม่สอดคล้องกับโครงการตามที่นำเสนอ
- 3) ประเด็นที่จะทำการศึกษาไม่ชัดเจน เพราะไม่มีวัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงาน มีแต่วัตถุประสงค์ของโครงการ ทำให้ไม่ทราบทิศทางของการนำเสนอรายงาน ขอบเขตของการรายงาน
- 4) โครงการยังไม่สมบูรณ์ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ดำเนินการ งบประมาณกิจกรรม และผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม
- 5) ไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงกระบวนการและวิธีการที่เป็นการฝึกปฏิบัติหรือการบริหารจัดการของผู้บริหาร
- 6) การประเมินผลโครงการไม่ได้กำหนดกรอบว่าจะประเมินอะไรบ้างตามหลักการ

และทฤษฎีที่เหมาะสม ไม่มีแผนการประเมินว่า ประเมินอะไร เก็บข้อมูลจากแหล่งใด วิเคราะห์อย่างไร สรุปผลอย่างไร

7) ไม่อธิบายเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงเจาะจงเลือกใช้ CIPP Model เป็นตัวแบบในการประเมิน เพราะตัวแบบการประเมินมีหลากหลาย

8) การประเมินโครงการที่นำเสนอ ไม่แสดงการประเมินโครงการตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ แต่แสดงเพียงการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ

9) เนื้อหามากเกินไป ขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นเอกภาพ มีสาระที่ไม่เกี่ยวข้องมาก

10) ขาดการจัดหมวดหมู่ของสาระ เนื้อหาหลายตอนนำเสนอซ้ำกัน

11) เนื้อหาสาระของรายงานขาดความสมบูรณ์ ไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

12) เป็นผลงานที่ผู้เสนอขอไม่เป็นผู้รับผิดชอบ

13) ผลงานยังขาดความถูกต้องทางวิชาการ เช่น การใช้ CIPP ประเมินจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรปรับปรุง

14) การกล่าวอ้างผลของโครงการเกินขอบเขตผลของโครงการ ผลที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลที่เกิดจากตัวแปรอื่นอีกหลายตัว เช่น การใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมทั้งปี การศึกษาและทุกกลุ่มสาระมาอธิบายว่าเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม เป็นกล่าวอ้างเกินขอบเขตผลของโครงการ

15) รูปแบบการเขียนรายงานไม่ชัดเจนว่าเป็นงานวิจัย หรือการประเมินโครงการทำให้เนื้อหาภายในเล่มสับสน

16) รูปแบบการประเมินไม่ชัดเจน ขาดการระบุรูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการ

17) รูปแบบการประเมินไม่สมบูรณ์ เช่น ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP แต่ไม่ได้ระบุว่าแต่ละด้านมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง มีเกณฑ์ตัดสินอย่างไร

2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อสังเกตเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของผลงานทางวิชาการ มีดังนี้

1) ผลงานขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณภาพ ประโยชน์น้อย

2) ผลงานไม่สะท้อนความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ

3) ขาดความคิดใหม่ หรือวิธีการที่แตกต่างจากงานปกติ

4) เป็นรายงานโครงการในงานปกติของสถานศึกษา ไม่มีจุดเด่นทางวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด วิธีการและผลงานการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษาที่เป็นนวัตกรรมการพัฒนา

3. การพิมพ์และการจัดทำรูปเล่ม

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิมพ์และการจัดทำรูปเล่ม มีดังนี้

- 1) รูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้อง บางตอนใช้ขนาดตัวอักษรไม่เป็นไปตามเกณฑ์
- 2) การเขียนรายงานเหมือนรายงานวิจัยทั่วไป ไม่ใช่รายงานการประเมินโครงการ
- 3) นำเสนอไม่ครบองค์ประกอบของรายงานประเมินโครงการ
- 4) ลำดับการเขียนรายงานไม่ชัดเจน
- 5) ขาดเอกภาพในการนำเสนอ
- 6) หัวข้อกับสารบัญไม่ตรงกัน
- 7) การเรียบเรียงไม่ดี
- 8) ใช้ภาษาพูดมาเป็นภาษาเขียน
- 9) ใช้คำไม่สม่ำเสมอ เช่น คำเฉลี่ย คำคะแนนเฉลี่ย
- 10) หัวข้อขาดหายไป บางหัวข้อไม่สมบูรณ์
- 11) การนำเสนอไม่กระชับ
- 12) การพิมพ์โดยรวมยังมีการพิมพ์ผิดวรรคตอน ฉีกคำ เป็นจำนวนมาก
- 13) เอกสารไม่มีสารบัญ

ข. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ

ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการเผยแพร่ในวงวิชาการ มีข้อสังเกตดังนี้

- 1) ผลงานทางวิชาการมีความจำกัดในด้านคุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการ
- 2) ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการมีน้อย เพราะเป็นเพียงการศึกษาความ

พึงพอใจ

- 3) ประโยชน์ต่อนักเรียน ครู บุคลากร ยังมีน้อย
- 4) ขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปหรือประยุกต์ใช้ได้
- 5) ไม่สามารถเป็นแบบอย่างและอ้างอิงได้ เนื่องจากมีข้อบกพร่องทั้งด้านเนื้อหาสาระ

และหลักวิชาการจำนวนมาก

- 6) การเผยแพร่มีน้อย ไม่มีร่องรอยของการเผยแพร่
- 7) การเผยแพร่ไม่มีหลักฐานการตอบรับ

คู่มือ

คู่มือ เป็นผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นๆ ประเภทหนึ่ง ซึ่งมีแนวทางการประเมินเช่นเดียว ผลงานทางวิชาการประเภทอื่นๆ คือ ประกอบด้วย การประเมินด้านคุณภาพและประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ ข้อสังเกตมีดังนี้

ก. ด้านคุณภาพของผลงานทางวิชาการ

คุณภาพของผลงานทางวิชาการประเภทคู่มือ พิจารณาจาก 4 ประเด็น คือ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่เป็นข้อสังเกตด้านคุณภาพของผลงานทางวิชาการ โดยนำเสนอตามลำดับ ประกอบด้วย ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดทำรูปเล่ม ข้อสังเกตของคณะกรรมการประเมินผลงานทางวิชาการในแต่ละประเด็น มีดังนี้

1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ และความถูกต้องตามหลักวิชาการ

ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ พิจารณาจาก ความถูกต้องเหมาะสม ครบถ้วนตามหลักวิชาการ และทันสมัย มีการค้นคว้า อ้างอิงถูกต้องเชื่อถือได้ และเรียบเรียงเนื้อหาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา จัดเรียงหัวข้อและเนื้อหาเป็นระบบเดียวกัน ในส่วนของความถูกต้องตามหลักวิชาการ พิจารณาจากรูปแบบ ขั้นตอน ในการนำเสนอต้องถูกต้องตามหลักวิชาการของผลงานประเภทคู่มือ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ มีดังนี้

1) ชื่อเรื่อง ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับสาระ/เนื้อหาที่นำเสนอ
- 2) ชื่อเรื่องไม่สัมพันธ์กับตัวแปรที่ศึกษาและวัตถุประสงค์
- 3) ชื่อเป็นคู่มือ แต่เนื้อหาที่นำเสนอส่วนมากเป็นแผนพัฒนาการเรียนการสอนของครู

2) วัตถุประสงค์ ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับการจัดทำคู่มือ
- 2) วัตถุประสงค์ ระบุว่า เป็นการสร้างและพัฒนาคู่มือฯ แต่ไม่ได้แสดงวิธีการหรือกระบวนการสร้างและพัฒนา ซึ่งนำเสนอเพียงเล็กน้อย
- 3) การกำหนดวัตถุประสงค์และรูปแบบของคู่มือ ไม่เหมาะสม
- 4) ขาดวัตถุประสงค์ว่าทำคู่มือพัฒนาเพื่ออะไร เขียนวัตถุประสงค์ของคู่มือ

ไม่ถูกต้อง

5) วัตถุประสงค์และเป้าหมายมีหลายข้อ แต่ไม่พบวิธีการ/กระบวนการ และขั้นตอน นำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทั้งหมดได้

6) วัตถุประสงค์เพื่อจัดทำคู่มือสำหรับครู แต่โดยภาพรวมแล้วผลงานที่นำเสนอให้ความสำคัญกับกระบวนการประเมินผลคู่มือมากกว่ากระบวนการจัดทำ

7) ขาดการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ของคู่มืออย่างครอบคลุม

8) วัตถุประสงค์ที่นำเสนอไม่ใช่วัตถุประสงค์ของคู่มือ เป็นผลขั้นสุดท้ายหลังจากการนำคู่มือไปปฏิบัติและเป้าหมายก็ไม่ใช่เป้าหมายของคู่มือ

3) นิยามศัพท์เฉพาะ/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ข้อสังเกตมีดังนี้

1) คำนิยามไม่ครบถ้วนในประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะ “ผลการใช้คู่มือฯ” ไม่ให้นิยามว่า ผลดังกล่าวคือสิ่งใด จะวัดหรือศึกษาจากกรณีใด

2) นิยามศัพท์ที่ใช้หลายแห่งไม่ตรงกัน

3) ไม่มีนิยามศัพท์ปฏิบัติการที่จะใช้ตรวจสอบกับเครื่องมือที่สร้างขึ้น

4) ไม่นิยามคำที่ใช้ในเครื่องมือ

4) กรอบแนวคิด ข้อสังเกตมีดังนี้

1) กรอบแนวคิดในการพัฒนา ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของคู่มือ

2) นำแนวความคิด วิธีการ หลักการหรือกระบวนการของผู้ที่คิดค้นไว้ก่อนมาใช้ในคู่มือโดยไม่ให้เกิดริและอ้างชื่อผู้ที่ดำเนินการไว้ก่อน

3) แนวความคิดและหลักการที่นำมาเขียนไม่ได้อ้างผู้รู้ และยังไม่ครอบคลุมประเด็นที่ทำ

4) ขาดกรอบความคิดที่ชัดเจนในการเรียบเรียงให้เป็นคู่มือ

5) เนื้อหา/สาระที่นำเสนอ ข้อสังเกตมีดังนี้

1) เอกสารแนวคิดทฤษฎี มีมากเกินไปจนจำเป็น หลายเรื่องไม่เกี่ยวกับงานที่ทำ

2) มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องน้อย

3) นำเสนอเนื้อหาในแต่ละตอน มีจำนวนหน้าแตกต่างกันมาก บางบทมีเนื้อหาสาระน้อยเกินไปไม่ควรเปิดเป็นบทโดยเฉพาะ อาจยุบรวมกันหรือรวมกับบทอื่น

4) เป็นเอกสารที่ได้เรียบเรียงขึ้น แต่ไม่มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลแต่อย่างใด

5) หลายสาระที่เสนอ วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ และกิจกรรม ไม่สอดคล้องกัน เอกสารขาดความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ไม่ได้นำเสนอปัญหาของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของประเด็นที่จัดทำคู่มือ

6) สาระส่วนใหญ่เป็นการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนโดยทั่วไป เป็นการนำเสนอหลักการ แนวคิดในการทำงาน ไม่ชัดเจนพอที่จะยึดเป็นคู่มือ

7) ลักษณะการเขียน เป็นการนำหลักบริหารมาอธิบาย แต่ไม่โยงเข้าสู่เรื่องที่จัดทำเป็นคู่มือ อย่างเป็นรูปธรรม

8) คู่มือไม่ได้แสดงให้เห็นชัดเจนที่ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น ผู้เสนอขอไม่ได้เรียบเรียงหรือบอกว่าจะลงมือปฏิบัติตามคู่มืออย่างไร ประเมินผลอย่างไร

9) เนื้อหาไม่มีลักษณะเป็นคู่มือการพัฒนา ไม่ได้บอกชัดเจนว่าจะพัฒนาด้านไหน อย่างไร ใครเป็นผู้พัฒนา

10) เนื้อหาสาระที่อ้างอิงไม่สอดคล้อง สนับสนุนเรื่องที่ทำ

11) ขาดรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ระบุแค่หัวข้อทำให้ไม่มีลักษณะของคู่มือ แต่มีลักษณะของโครงการสอนหรือโครงการกิจกรรมมากกว่า

12) เอกสารและรายละเอียดภายในเล่มขาดความชัดเจน และในแต่ละบทขาดการร้อยเรียงให้เป็นเรื่องเดียวกัน

13) เนื้อหาสาระน้อยเกินไป ใช้ประโยชน์ได้น้อย

14) แนวคิดของนักวิชาการ ไม่หลากหลาย การนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่หลากหลาย

15) ไม่มีรายละเอียดในเรื่องของเวลาในการนำคู่มือไปใช้จริง

16) ไม่ได้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถึงความเป็นมาและความจำเป็นของการใช้คู่มือ

17) ไม่มีรายละเอียดขั้นตอนของแต่ละกิจกรรม ไม่มีรายละเอียดรายงานการใช้คู่มือ

18) มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามแนวทางการบริหารจัดการ เนื้อหาสาระเชิงวิชาการและแนวปฏิบัติน้อยไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และไม่น่าเชื่อถือ

19) คู่มือเน้นเนื้อหาสาระเป็นการสืบค้นงานของผู้อื่น ขาดการวิเคราะห์ เช่น รวบรวมนิยามของคนอื่นไว้ แต่ไม่ได้สรุปเสนอนิยามของผู้เสนอขอเอง

20) การตรวจสอบเอกสารแต่ละตอน ไม่มีการสรุปหลักสำคัญว่าได้ประเด็นนำมาใช้ในการวิจัยอย่างไร

21) ไม่มีเนื้อหาทางวิชาการมาประกอบ จึงไม่เป็นคู่มือที่ดี

22) ไม่ชัดเจนในวิธีการและกิจกรรม เครื่องมือ การวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคู่มือ วิธีดำเนินการพัฒนาคู่มือ ไม่ตอบวัตถุประสงค์

23) เขียนผลการดำเนินงาน โดยความรู้สึของผู้เสนอขอ มิใช่เขียนจากข้อมูล

24) ขาดความสมบูรณ์ในการรายงาน เช่น คำอธิบายการใช้คู่มือ หรือคำชี้แจงการใช้คู่มือ เป็นต้น

25) เนื้อหาสาระขาดความสมบูรณ์ และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.

กำหนด

26) ไม่ยกย่องว่าผู้เชี่ยวชาญคือใคร ตำแหน่งอะไร เชี่ยวชาญด้านไหน

27) คัดลอกบทคัดย่อของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาทั้งหมด ไม่ยกมาเฉพาะสาระสำคัญที่สอดคล้องกับเรื่องที่น่าเสนอ

28) คู่มือที่ได้จากการรวบรวมไม่ได้แสดงคุณภาพที่เกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เป็นแนวทางการปฏิบัติหรือบริหารจัดการที่แสดงถึงคุณภาพตามมาตรฐานวิทยฐานะ

29) เป็นการเรียบเรียงเอกสาร ขาดการวิเคราะห์ แสดงถึงศักยภาพความเชี่ยวชาญของตนเองเพื่อให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษา

30) เนื้อหาสาระขาดความละเอียด ขาดที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างคงเส้นคงวา

31) เนื้อหาเป็นการขยายความผลงานเล่มที่น่าเสนออีกเล่มหนึ่ง

32) ขาดการนำเสนอกระบวนการพัฒนาคู่มือ

33) กำหนดประเด็นหัวข้อของเนื้อหาในแต่ละตอนไม่เป็นระบบเดียวกัน

34) นำเสนอประเด็นเนื้อหาขาดความเชื่อมโยง ไม่เป็นระบบ เสนอแบบ

แยกส่วน แต่ละส่วนไม่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

35) การลำดับเนื้อหา ไม่ชัดเจน ขาดต่อการนำไปใช้

36) ขาดคำชี้แจงของเอกสารว่ามีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง ประกอบด้วยกี่หน่วย

หรือก็ตอน

37) เนื้อหาไม่จัดลำดับการนำเสนอให้ง่ายต่อการอ่าน

38) เรียงลำดับเนื้อหาของตัวอย่างรายงานวิจัยต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องไม่เหมาะสม เพราะมีหลายเรื่องและบางเรื่องมีความยาวมาก (90 หน้า) ทำให้ขาดความชัดเจน

39) ขาดการยกตัวอย่างประกอบในแต่ละหัวข้อ ซึ่งเหมาะสมกว่าการนำตัวอย่างไปแนบไว้ตอนท้าย

40) เรียบเรียงเอกสารขาดการสังเคราะห์ประเด็นหลัก เพื่อนำไปเป็นองค์ประกอบของคู่มือ

41) เรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระบบ ขาดรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักการ และแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารขาดความหลากหลาย

42) ขาดการจัดระบบหมวดหมู่องค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจน การจัดเนื้อหาไม่เป็นระบบระเบียบ

43) จัดเนื้อหาสาระไม่เหมาะสม เขียนคำชี้แจงในการนำไปใช้ไม่เป็นระบบ ไม่กำหนดหัวข้อแล้วชี้แจงในแต่ละเรื่อง ขัดกับสาระไม่สัมพันธ์กัน

44) การแบ่งเนื้อหาไม่มีความใกล้เคียงกัน

45) ขาดการจัดองค์ประกอบและ โครงสร้างของกลุ่มที่เหมาะสมที่จะทำให้
เข้าใจเนื้อหาที่น่าสนใจ

46) นำเสนอไม่กระชับ ขาดการเชื่อมโยงระหว่างตอน ทำให้ประเด็นไม่
ต่อเนื่อง และอ่านเข้าใจยาก และในบทเดียวกันนี้มีการอ้างอิงที่ไม่ถูกต้อง และไม่ถูกที่

47) เป็นเอกสารนำข้อมูลมาเรียบเรียง ขาดการค้นคว้า อ้างอิง การนำเสนอ
ขาดความน่าสนใจ

48) จัดเนื้อหาสาระในแต่ละเรื่อง ไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นคู่มือ
ปฏิบัติงาน และเขียนไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนคู่มือ

49) เนื้อหาสาระไม่สอดคล้องและตอบสนองชื่อเรื่อง กรอบความคิดและ
กรอบการศึกษาไม่ชัดเจน

50) เรียบเรียงไม่สมบูรณ์ ไม่มีสารบัญ สารในที่ต่าง ๆ ไม่ตรงกัน

51) ใช้คำแต่ละที่ไม่ตรงกันทำให้สับสน

52) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดทั้งเล่ม

53) สารที่น่าสนใจไม่ได้เน้นสาระตามชื่อเรื่อง

54) จัดเนื้อหาสาระของกลุ่มขาดระบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

55) จัดระบบเนื้อหาแต่ละตอน มีการนำเสนอหัวข้อที่แตกต่างกันไป ไม่เป็น
ระบบเดียวกัน

56) เนื้อหาสาระต่าง ๆ ในเล่มไม่ต่อเนื่องกัน อยู่ในลักษณะของการนำมาเรียง
กันและตัดต่อกัน ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการใช้สำนวนภาษาที่เป็นของตนเอง

57) ขาด โครงสร้างกรอบความคิดในการนำเสนอ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็น
กิจกรรมทั้งหมด

6) การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1) ไม่มีเอกสารรายงานการใช้คู่มือ ตรวจสอบคุณภาพไม่ได้

2) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขาดทฤษฎีรองรับ

3) ขาดการอธิบายว่าคู่มือที่น่าสนใจนั้นมีประสิทธิภาพและใช้ได้ผลจริง

4) ไม่รายงานผลการพัฒนาคู่มือให้เด่นชัด โดยเฉพาะการทดลองใช้คู่มือ และ
การตรวจสอบที่บรรลุวัตถุประสงค์ของคู่มือ

5) ขาดการนำคู่มือไปทดลองใช้จริง และนำมาปรับปรุงพัฒนาคู่มือให้มี
ประสิทธิภาพก่อนการใช้จริง

6) ขาดการนำเสนอหลักฐานเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของคู่มือ

7) การพัฒนาคู่มือ ขาดความเชื่อมั่นในการจัดทำ

- 8) ขาดการสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมิน แบบทดสอบของคู่มือ
- 9) รายงานการทดลองคู่มือ และคู่มือ เหมือนกัน เพียงแค่สลับระหว่างเนื้อหา

และภาคผนวก

- 10) ไม่ปรากฏว่าผ่านผู้เชี่ยวชาญก่อนนำคู่มือมาใช้จริง
- 11) ขาดการพิสูจน์คุณค่าของคู่มือ ทำให้ไม่แน่ใจในคุณค่าเมื่อมีการเผยแพร่
- 12) ขาดการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ
- 13) นำเสนอรูปแบบการทดลองใช้นวัตกรรมไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุม

มีความน่าเชื่อถือน้อย

- 14) ไม่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

- 15) นำเอานวัตกรรมไปทดลองใช้ไม่รายงานผลการใช้อย่างมีระบบ และมีรูปแบบที่ถูกต้อง

- 16) การประเมินคุณภาพคู่มือมีข้อบกพร่อง เพราะการประเมินในลักษณะของ Face validity ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ การใช้นักศึกษา และครูเป็นผู้ประเมินมีข้อจำกัด

- 17) เป็นเอกสารที่ผู้เสนอขอพัฒนาขึ้น โดยยังไม่ได้ผ่านการประเมินหรือการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

7) รูปแบบการนำเสนอ ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) การนำเสนอคู่มือไม่ครบตามองค์ประกอบของการเขียนคู่มือตามหลักวิชาการ

- 2) ขาดการนำเสนอกระบวนการ วิธีการ การพัฒนาคู่มือ การหาคุณภาพ แนวทางการใช้หรือคำชี้แจงการใช้

- 3) ลักษณะและรูปแบบของคู่มือไม่นำนำไปใช้ได้เพราะไม่ละเอียด ต้องนำเสนอกิจกรรมที่ใช้มากกว่านำเสนอสาระที่เป็นทฤษฎี

- 4) รูปแบบการนำเสนอไม่เหมาะสมกับการเป็นคู่มือ เป็นการรวบรวมข้อมูลมานำเสนอเป็นส่วน ๆ โดยไม่มีการเชื่อมโยง ไม่มีคำชี้แจงที่เป็นขั้นตอนเพื่อประกอบการนำไปใช้และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป

- 5) รูปแบบไม่เหมาะสม เขียนในลักษณะการวิจัยมากกว่าคู่มือ (จัดทำบทเหมือนรายงานวิจัย)

- 6) ไม่มีลักษณะเป็นคู่มือ

- 7) เอกสารมีลักษณะเป็นหนังสือเพื่อให้ความรู้กับผู้อ่านมากกว่า จะเป็นคู่มือเพราะส่วนใหญ่จะเน้นว่าทำอะไร ไม่ได้เน้นว่าทำอย่างไร

8) มีลักษณะเป็นรายงานการวิจัยการสร้างคู่มือมากกว่าเป็นคู่มือที่ใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้จริง เพราะขาดรายละเอียดที่แสดงถึงวิธีการใช้ที่ชัดเจน ขาดตัวอย่างการใช้เครื่องมือที่เป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย ทำให้มีประโยชน์ในทางปฏิบัติค่อนข้างน้อย

9) มีลักษณะเป็นการรวบรวมความรู้ มากกว่าจะเป็นคู่มือการดำเนินงาน ซึ่งต้องประกอบด้วยหลักการ เทคนิค/วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงาน อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม

10) ไม่เป็นเอกสารทางวิชาการ เขียนเหมือนเค้าโครงวิทยานิพนธ์

11) ไม่มีความสมบูรณ์ของควมมีลักษณะเป็นคู่มือการบริหาร โรงเรียนตามชื่อเรื่อง แต่เป็นเพียงคำราที่พูดถึงหลักการบริหาร โรงเรียน ทั้งนี้ถ้าเป็นรูปแบบของคู่มือในภาระงานหนึ่ง ๆ ผู้เสนอขอต้องนำเสนอเป็นกรอบกระบวนการที่สามารถนำไปเป็นคู่มือปฏิบัติจริงได้

12) เป็นเอกสารการบรรยายตามหลักวิชาการที่เหมาะสมกับการเสริมความรู้ มากกว่าจะเป็นคู่มือในการทำงาน เพราะ “คู่มือ” ต้องเป็นเอกสารที่ทุกคนนำไปอ่านแล้วอ่านเข้าใจง่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้

13) ไม่สะท้อนวิธีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของคู่มือ

14) รูปแบบการเขียนรายงานไม่ถูกต้อง และถือเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารวิชาการอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ

15) นำเสนอเป็นการรายงานหรือการศึกษามากกว่าจะเป็นคู่มือที่สามารถนำไปใช้งานในการปฏิบัติได้ง่าย คู่มือไม่ใช่เอกสารรวบรวมข้อมูล ผู้เสนอขอผลงานไม่เข้าใจความหมายของคู่มือ (คู่มือ = Manual)

16) รูปแบบไม่เหมาะสม ไม่มีลักษณะที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ หรือเกิดความสับสนในการศึกษาหรือการนำไปใช้ปฏิบัติ

17) คู่มือไม่เป็นคู่มือ ไม่ตรงกับคำศัพท์ “คู่มือ” ของราชบัณฑิตที่บัญญัติว่าสามารถใช้ลงมือปฏิบัติได้จริง แต่เป็นหนังสือรวบรวมหลักการแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับประเด็นที่ทำ ไม่มีคุณลักษณะของการเป็นคู่มือที่เป็น How to ในการนำไปปฏิบัติได้จริง

18) เอกสารที่นำเสนอไม่สามารถเป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงานได้

19) คู่มือที่นำเสนอไม่สามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากลักษณะของการเขียนเอกสารประกอบมากกว่า

20) พิมพ์และจัดรูปเล่ม จัดพิมพ์หน้าเดียว ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการ ทั้งนี้เพราะผลงานไม่ใช้งานวิจัย

21) รูปแบบการนำเสนอมีลักษณะปะปนกันระหว่างการเป็นรายงานเชิงวิชาการซึ่งต้องมีระบบการอ้างอิงถูกต้อง ครบถ้วน กับการเป็นคู่มือซึ่งจะต้องเรียบเรียงเนื้อหาให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำไปใช้

8) การอ้างอิงและบรรณานุกรม ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) เนื้อหาสาระ ไม่มีการอ้างอิงภายใน ทำให้เนื้อหาสาระของเอกสารขาดความน่าเชื่อถือ
- 2) อ้างอิงในเนื้อหาไม่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับบรรณานุกรมท้ายเล่ม
- 3) จัดทำบรรณานุกรมไม่ครบถ้วน บรรณานุกรมผิด เอกสารที่อ้างอิงไม่ปรากฏในบรรณานุกรม
- 4) เอกสารอ้างอิงค่อนข้างน้อย บรรณานุกรมมีน้อย
- 5) การอ้างอิงและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลค่อนข้างเก่ามาก
- 6) อ้างจากแหล่งอ้างอิงในวงจำกัด
- 7) การอ้างอิงและบรรณานุกรมไม่เป็นระบบเดียวกัน เขียนไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนหนังสือตำราวิชาการ
- 8) ไม่มีระบบการอ้างอิงในเนื้อหา ที่เชื่อมโยงกับบรรณานุกรม ทำให้มีความน่าเชื่อถือลดลง
- 9) ไม่ระบุแหล่งอ้างอิงในเนื้อหาแต่ละตอนที่กล่าวถึงทั้ง ๆ ที่มีบรรณานุกรมซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 10) อ้างอิงข้อมูลลำห้สมัย เช่น อ้างระบบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.)
- 11) การเขียนขาดการอ้างอิงจำนวนมาก ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ
- 12) เอกสารอ้างอิงเก่าเกิน 10 ปี
- 13) ขาดการอ้างอิงที่เฉพาะเจาะจง และมีการอ้างอิงน้อยมาก

9) ข้อสังเกตอื่นๆ

- 1) ที่มาไม่ชัดเจนว่า เกิดจากแนวคิดใด หรือทำไมต้องสร้างคู่มือ หลักการแนวคิด ความเป็นมา จุดมุ่งหมาย แนวทางการใช้คู่มือไม่ชัดเจน รวมทั้งวิหาคคุณภาพของคู่มือด้วยว่าดำเนินการอย่างไร
- 2) จุดมุ่งหมายของการจัดทำคู่มือไม่ชัดเจน ยังขาดลักษณะเป็นคู่มือที่ดี คู่มือต้องเป็นแนวทางปฏิบัติและต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นแนวปฏิบัติของใคร ซึ่งต้องจำแนกแยกแยะสาระของคู่มือให้ชัดเจนสำหรับนำไปใช้เป็นคู่มือปฏิบัติตามหน้าที่ในแต่ละอย่าง
- 3) คู่มือเป็นผลงานประเภทเอกสารประกอบการปฏิบัติหน้าที่ แต่ยังขาด

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการนำไปสู่การปฏิบัติ จึงขาดความสมบูรณ์ตามหลักวิชา

4) คุณภาพของคู่มือยังไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ

5) ตามวัตถุประสงค์ระบุว่าต้องการสร้างคู่มือ ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะชื่อเอกสารสื่อว่าเป็นแนวทางการนำไปใช้ และถ้าเป็นการสร้างคู่มือ ต้องมีกระบวนการจัดทำที่มีรายละเอียดและผลของแต่ละขั้นตอนชัดเจน

6) คู่มือเป็นนวัตกรรมประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำเสนอแนวปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น จึงควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียน หากเป็นคู่มือครูควรระบุแนวทางการนำไปใช้อย่างชัดเจน ในคำชี้แจงว่าครูควรนำไปใช้อย่างไร ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างไร

7) ผลงานทางวิชาการค่อนข้างกว้าง ไม่ลงรายละเอียดที่ช่วยให้เกิดความคงเส้นคงวาในการนำไปปฏิบัติ ของการเป็นคู่มือที่ดี

8) จัดทำคู่มือไม่ครบกระบวนการสร้างคู่มือ เช่น คำชี้แจง วัตถุประสงค์ของการสร้างคู่มือ แนวคิดที่นำมาใช้อ้างอิงในการสร้างคู่มือ ใช้ของใครบ้าง และทำไมจึงต้องสรุปออกมาว่าใช้วิธีการตามที่กำหนดใหม่ดีกว่าอย่างไร เอกสารประกอบคู่มือ ควรมีความชัดเจนทุกขั้นตอนในการสร้างคู่มือ

9) ขาดความชัดเจนว่าผลิตคู่มือทำไม ผลิตเพื่อใคร และมีวิธีการใช้อย่างไร

10) เอกสารคู่มือเป็นนามธรรมมากเกินไป จึงยากที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

11) ไม่ได้บอกว่าคู่มือนี้สร้างขึ้นมาจากอย่างไร มีกระบวนการจัดทำอย่างไร มีการทดลองใช้หรือไม่ หรือเกี่ยวข้องกับงานวิจัยอย่างไร มีการใช้และเผยแพร่หรือไม่

12) การเขียนเอกสารวิชาการจะต้องมีจรรยาบรรณการเขียนเพื่อเผยแพร่ที่ต้องระบุปีที่พิมพ์เป็นอย่างน้อยเพื่อให้ผู้ใช้รับรู้ว่า ได้พิมพ์มานานกี่ปีแล้ว เป็นเบื้องต้น

13) เป็นคู่มือที่ไม่มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ เช่น ไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าทำขึ้นเพื่ออะไร นำคู่มือไปใช้อย่างไร เป็นต้น

14) ภาคผนวกของเอกสารเป็นการรวบรวมเครื่องมือวิจัยของผู้เสนอขอ ไม่เป็นสิ่งมีคุณค่าต่อคู่มือ

15) มีภาคผนวกที่มีข้อมูลมากแต่ไม่มีการอ้างอิงเชื่อมโยงไว้ในคู่มือว่าจะเป็นตัวอย่างหรือการอธิบาย ขยายความในส่วนใด

16) เป็นผลงานของคณะผู้จัดทำ ผู้เสนอขอไม่ระบุสัดส่วนผลงานที่ชัดเจน

17) เป็นเอกสารที่มีประโยชน์สำหรับผู้สอนมากกว่าด้านการบริหาร

18) ผู้เสนอขอนำเสนอคู่มือและรายงานการใช้คู่มือ โดยแยกส่งเป็นผลงาน

วิชาการ 2 ฉบับ ทำให้น้ำหนักของฉบับที่ 1 คือ คู่มือ ค่อยลงไปมากเพราะขาดรายงานการใช้ ทำให้ยังไม่เห็นการเกิดประโยชน์ใดๆ ของคู่มือ

19) คำนำไม่สามารถระบุได้ว่า เป็นคู่มือสำหรับกลุ่มเป้าหมายใด หรือจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใดเป็นผู้ใช้เครื่องมือ เป็นคู่มือที่ไม่ทราบว่าเป็นคู่มือของครูหรือของผู้บริหารใช้

2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พิจารณาจากการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ผลงานใหม่ หรือเป็นการนำสิ่งที่มียู่แล้วมาประยุกต์ด้วยเทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม และผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ข้อสังเกตของคณะกรรมการมีดังนี้

- 1) ผลงานไม่มีความแปลกใหม่ เพราะเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาทำอยู่แล้ว
- 2) เป็นการดำเนินการลักษณะปกติ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ส่งผลต่อการพัฒนา

ความก้าวหน้าทางวิชาการ

- 3) คู่มือไม่มีอะไรใหม่ สาระนั้นน้อยและขาดความชัดเจน
- 4) มีลักษณะเป็นเอกสารคู่มือปฏิบัติตามปกติทั่ว ๆ ไป จึงขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ทางการบริหาร ประโยชน์ทางวิชาการและวิชาชีพจึงไม่เด่นชัด

5) คุณภาพของเอกสารยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดเป็นผลงานทางวิชาการ เป็นได้เพียงเอกสารประกอบเท่านั้น

6) ไม่ถือเป็นผลงานที่เป็นนวัตกรรมการบริหาร เพราะเป็นการงานปกติที่ผู้บริหารต้องทำอยู่แล้ว

7) สารส่วนใหญ่ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาเป็นการนำรายละเอียดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดพิมพ์ไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษานิเทศกรรมรวบรวมไว้ มีส่วนที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เสนอขอเสนอ

8) ผลงานไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่มกิจกรรมใหม่ แนวคิดใหม่ ที่เป็นรูปธรรมของผู้เสนอขอ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนทั่วไปปฏิบัติ

9) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย เพราะรูปแบบและกระบวนการในการนำเสนอองค์ความรู้ไม่แปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ เพราะเป็นเพียงการนำเนื้อหามาเรียงต่อกัน

10) เป็นงานที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย

11) เป็นผลงานที่ไม่แสดงให้เห็นความเป็นนวภาพ (originality) เท่าที่ควร และขาดความชัดเจนในประเด็นและขั้นตอนต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ กล่าวคือ ในแต่ละขั้นตอนไม่มีแนวการปฏิบัติ แผนภูมิการดำเนินงานต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกัน และมีความซ้ำซ้อนกัน

12) ไม่เหมาะสมเป็นเอกสารวิชาการระดับเชี่ยวชาญ

3. การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม

การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม พิจารณาจากความสวยงามและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ มีดังนี้

- 1) การจัดทำเอกสารขาดความประณีต เช่น การพิมพ์ การเข้าเล่ม ไม่เรียบร้อย ตัวอย่างเช่น มีกระดาษเปล่าแทรก
- 2) การเรียบเรียงสลับหน้าสลับหลัง ไม่เป็นขั้นตอน
- 3) ไม่จัดทำสารบัญตาราง แผนภูมิ และกำหนดเลขตาราง มีการพิมพ์ผิดพลาด
- 4) รูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 5) รูปแบบและระบบการพิมพ์ไม่ดีและไม่เป็นระบบเดียวกันทั้งเล่ม โดยเฉพาะระบบหัวข้อและการย่อหน้า
- 6) การจัดหน้า ภาพประกอบ และรูปเล่ม ไม่เป็นมาตรฐานตามหลักของการเขียนคู่มือปฏิบัติงาน
- 8) การพิมพ์มีข้อผิดพลาดเป็นจำนวนมาก เช่น พิมพ์ผิด พิมพ์แยกคำ
- 9) การจัดพิมพ์โดยรวมผิดมาก การเว้นวรรคไม่ถูกหลายแห่ง ช่องไฟ ฉีกคำ และไม่
เป็นระบบเดียวกัน
- 10) การพิมพ์ย่อหน้า ควรเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งเล่ม และระยะห่างการขึ้นหัวข้อใหม่
ยังไม่ถูกต้องและไม่เป็นสากลตลอดทั้งเล่ม
- 11) สารบัญใส่หัวเรื่องไม่ครบ เช่น ภาคผนวก และภาคผนวกไม่มีเลขหน้า ทำให้ไม่
สะดวกในการค้นหารายละเอียด
- 12) รูปแบบการพิมพ์ภาษาอังกฤษไม่เป็นแบบเดียวกัน
- 13) การจัดหน้าและรูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามหลักการนำเสนอรายงาน เอกสาร
โดยรวม
- 14) ภาพประกอบไม่อ้างอิงแหล่งที่มา
- 15) การพิมพ์ไม่ได้มาตรฐานตามรูปแบบการทำผลงานทางวิชาการและมีคำผิดอยู่มาก

ข. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ

สำหรับในส่วนประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ แนวทางการประเมินมี 3 ประเด็น คือ

- 1) ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง หรือเป็นแบบในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี
- 2) ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชน และ
- 3) การเผยแพร่ในวงวิชาการ ข้อสังเกตในแต่ละประเด็น มีดังนี้

1. ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ

ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ พิจารณาจาก เป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง หรือเป็นแบบในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ข้อสังเกตมีดังนี้

- 1) ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการมีน้อย
- 2) มีประโยชน์สำหรับโรงเรียนของผู้เสนอขออยู่บ้าง แต่คุณค่าทางวิชาการมีจำกัด
- 3) ผลงานทางวิชาการมีคุณค่าทางวิชาการน้อย แต่ละกิจกรรมไม่ได้แสดงว่าจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาอะไร
- 4) คุณภาพของผลงานทางวิชาการและประโยชน์ทางวิชาการยังขาดความสมบูรณ์ ประโยชน์ทางวิชาการจึงเกิดน้อย เพราะถ้าหากขาดความถูกต้องตามหลักวิชาการจะไม่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้ดี
- 5) ไม่สามารถเป็นแบบอย่างของผลงานทางวิชาการได้
- 6) ผลงานเป็นการรวบรวมความรู้ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ไม่มีหลักฐานการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนเพื่อยืนยันว่าคู่มือดังกล่าวมีประสิทธิภาพ
- 7) ไม่ปรากฏหลักฐานการนำไปใช้ในสถานศึกษาต่าง ๆ ว่ามีความสมบูรณ์ถูกต้อง
- 8) ผลงานทางวิชาการมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เพราะการเรียบเรียงองค์ความรู้ต่าง ๆ หลายเรื่องไม่มีการอ้างอิงแหล่งเรียนรู้ บางเรื่องซ้ำซ้อนกัน
- 9) ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพน้อย
- 10) ผลงานไม่ได้แสดงให้เห็นนวัตกรรมที่เป็นผลงานทางวิชาการที่ชัดเจน
- 11) ผลงานยังไม่มีคุณภาพเหมาะสมกับวิทยฐานะเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ที่เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาหรือจัดการศึกษาได้ชัดเจน
- 12) เป็นการเขียนคู่มือ ตามประสบการณ์ของตนเอง และมีเอกสารอ้างอิงที่ล้าสมัย ขาดความน่าเชื่อถือได้ว่าเป็นเอกสารที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 13) ประโยชน์ของผลงานมีน้อย
- 14) เอกสารมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์

2. ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษา และชุมชน

ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชน พิจารณาจากผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ข้อสังเกตมีดังนี้

1) คู่มือไม่ชัดเจนว่าผลการนำไปใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อครู สถานศึกษา ชุมชน หรือผู้เรียนอย่างไร

2) เอกสารไม่ได้ให้แนวคิด หรือวิธีการแก่ผู้บริหารสถานศึกษาอื่นเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษานั้นๆ

3) ผลงานมีประโยชน์ต่อการศึกษาต่อครู นักเรียนน้อย

3. การเผยแพร่ในวงวิชาการ

การเผยแพร่ในวงวิชาการ พิจารณาจากมีการนำผลงานไปเผยแพร่ด้วยวิธีการต่างๆ ข้อสังเกตมีดังนี้

1) การเผยแพร่ผลงานมีข้อสังเกตว่า ข้อความของผู้ตอบรับเป็นข้อความแบบเดียวกันทั้งหมด

2) ไม่ปรากฏหลักฐานการเผยแพร่ หรือนำไปใช้ประโยชน์

บทที่ 6

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

เมื่อพิจารณาโดยรวมเกี่ยวกับการผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะตามหนังสือของสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศธ.0206.3/ ว 25 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 ในช่วง พ.ศ. 2549 - 2551 จากผู้ยื่นคำขอ จำนวน 3,136 ราย และได้รับอนุมัติเพียง 138 ราย หรือประมาณร้อยละ 4.40 นั้นปรากฏว่าการไม่ผ่านเกิดจากการไม่ผ่านตามเกณฑ์การประเมินด้านที่ 3 คือ ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแบ่งการประเมินเป็น 2 ส่วน คือ ผลการปฏิบัติงาน 100 คะแนน และผลงานทางวิชาการ 100 คะแนน

1. รายงานผลการปฏิบัติงาน ก.ค.ศ.กำหนดให้การประเมินผลการปฏิบัติงานมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยแบ่งพิจารณาเป็น 3 ประเด็นย่อย คือ ผลงานตามหน้าที่ และความรับผิดชอบ ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ 20 คะแนน ผลงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตามมาตรฐานตำแหน่งและคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิทยฐานะ 50 คะแนน และผลที่เกิดกับผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน 30 คะแนน จากการศึกษาข้อสังเกตเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงานในบทที่ 3 พอสรุปข้อบกพร่องของรายงานผลการปฏิบัติได้ว่า การนำเสนอลักษณะงานที่ปฏิบัติจริงตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะไม่ชัดเจน ทำให้การพิจารณาคุณภาพการปฏิบัติงานตามวิทยฐานะเป็นปัญหาตามมา การนำเสนอข้อมูลในภาพรวมขาดความน่าเชื่อถือ เห็นได้จากข้อสังเกตที่ว่า ข้อมูลขัดแย้งกันบ้าง ข้อมูลไม่สมบูรณ์ครบถ้วนบ้าง ขาดความสอดคล้อง ระหว่างการนำเสนอ การปฏิบัติกับผลการปฏิบัติบ้าง และการขาดข้อมูลเชิงประจักษ์สนับสนุน ขาดรูปธรรมของผลที่เกิดกับนักเรียน ครู โรงเรียน และชุมชน นอกจากนี้ยังมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการพิมพ์ การจัดระบบในการนำเสนอ ที่ส่งผลต่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของการรายงานผลการปฏิบัติงาน จนเป็นผลทำให้ผู้เสนอขอไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดไว้

2. ผลงานทางวิชาการ ก.ค.ศ.กำหนดให้การประเมินผลงานทางวิชาการมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน กำหนดเกณฑ์การผ่านขั้นต่ำร้อยละ 70 เช่นเดียวกับกับส่วนที่ 1 โดย ก.ค.ศ.จำแนกลักษณะ ผลงานเป็น 3 ลักษณะหลักดังกล่าวแล้วในหน้า 7 แต่จากผลการศึกษาระเบียบวาระการประชุมของ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2551 พบว่าเกือบทั้งหมด ของเอกสารเป็นผลงานทางวิชาการลักษณะที่ 2 และ 3 คือ ผลงานวิจัย และ ผลงานในลักษณะอื่นซึ่ง มักเป็นการประเมินโครงการ และ คู่มือ ในส่วนนี้ ก.ค.ศ.ให้พิจารณาใน 2 ประเด็นหลักคือ คุณภาพ ของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนนและประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนน

2.1) คุณภาพของผลงานทางวิชาการ

ในส่วนของคุณภาพของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนนนั้น ก.ค.ศ. กำหนดให้พิจารณา 4 ประเด็นย่อย คือ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ 20 คะแนน ความถูกต้องตามหลักวิชา 15 คะแนน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 10 คะแนน การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม 5 คะแนน จากการศึกษาข้อสังเกตของคณะกรรมการเกี่ยวกับคุณภาพของผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัย การประเมินโครงการ และคู่มือตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 และบทที่ 5 พอสรุปข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการตามกรอบการประเมินในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ คือ ขาดการนำเอาทฤษฎีหลักการที่นำเสนอไว้ในบทที่ 2 มาใช้ในการศึกษา การนำเสนอเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา หรือนำเสนอเนื้อหามากเกินไป บางส่วนไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา นำเสนอเนื้อหาซ้ำซ้อนที่มาของเนื้อหาไม่ชัดเจน การเรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระบบเดียวกัน ไม่มีระบบในการกำหนดหัวข้อ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนต่อความเข้าใจได้ อ้างอิงเอกสารเก่า อ้างอิงไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกันระหว่างการอ้างอิงในเนื้อหา กับในบรรณานุกรม

ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ คือ รูปแบบการนำเสนอไม่ถูกต้องตามหลักของการนำเสนอผลงานวิชาการประเภทนั้นๆ รูปแบบการเขียนรายงานไม่ชัดเจน ทำให้เนื้อหาภายในเล่มสับสน วิธีการดำเนินการไม่ชัดเจน ขาดความน่าเชื่อถือ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ คือ ไม่ปรากฏว่าได้นำหลักการที่มีในบทที่ 2 มาประยุกต์หรือเสนอแนวทางใหม่ เป็นงานปกติของผู้บริหารไม่พบว่าได้มีวิธีการพัฒนาที่แปลกใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย และมีข้อสงสัยว่าเลียนแบบงานวิจัยผู้อื่น

การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม แม้จะกำหนดคะแนนไว้ 5 คะแนน แต่อาจส่งผลกระทบต่อคะแนนไม่น้อย ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ คือ ขาดความประณีตและขาดความรอบคอบในการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ตลอดเล่ม

2.2) ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ

สำหรับประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ 50 คะแนน ก.ค.ศ. กำหนดให้พิจารณา 3 ประเด็นย่อย คือ ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ 15 คะแนน ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชน 25 คะแนน และการเผยแพร่ในวงวิชาการ 10 คะแนน จากการศึกษาข้อสังเกตของคณะกรรมการเกี่ยวกับประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ ประเภทงานวิจัย การประเมินโครงการ และคู่มือตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 และบทที่ 5 สรุปข้อบกพร่องในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ คือ ผลงานทางวิชาการไม่สามารถเป็นแบบอย่างของผลงานทางวิชาการได้ เพราะมีข้อบกพร่องทั้งด้าน

ความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ผลงานไม่ได้แสดงให้เห็นนวัตกรรมที่เป็นผลงานทางวิชาการที่ชัดเจน ผลงานมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ มีคุณค่าน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นผลงานที่เป็นงานประจำ หรือเป็นการศึกษาเพียงผิวเผิน ขาดความลุ่มลึกทางวิชาการ และผลงานไม่สื่อถึงความเชี่ยวชาญของผู้เสนอขอ

ประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานการศึกษา การจัดการศึกษาและชุมชน ข้อบกพร่องส่วนใหญ่คือ ไม่ชัดเจนว่าผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างไร

การเผยแพร่ในวงวิชาการ ข้อบกพร่องส่วนใหญ่คือ ไม่ปรากฏหลักฐานการเผยแพร่ หรือปรากฏหลักฐานการเผยแพร่แต่ขาดความน่าเชื่อถือว่าได้ปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาผลงานทางวิชาการนั้น ขอให้คำนึงนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่คณะครูอาวุโส ประจำปี 2516 เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินช่วยเหลือ ณ ศาลาศิลป์ วันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2517 ดังนี้

“การปฏิบัติงานทุกอย่าง จำเป็นต้องมีโครงการ มีระเบียบแบบแผนที่เหมาะสม ที่ถูกต้องวางไว้อย่างเรียบร้อยครบถ้วน งานจึงจะเจริญก้าวหน้าไปได้...”

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2550: 26)

ดังนั้นในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ จำเป็นต้องมีโครงการและมีระเบียบแบบแผนที่เหมาะสม ที่ถูกต้องในการจัดทำผลงานวิชาการแต่ละอย่าง เช่น ผลการปฏิบัติงาน งานวิจัย การประเมินโครงการ การจัดทำคู่มือในการบริหาร แต่ละอย่าง แต่ละประเภทต้องมีโครงการ แต่ละอย่าง แต่ละประเภทจะมีรูปแบบและแบบแผนเฉพาะ งานวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะอาจมีรูปแบบและจุดเน้นต่างจากวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ การนำเสนอผลการปฏิบัติงานมีรูปแบบและจุดเน้นต่างจากการเขียนบทความวิชาการหรือการรายงานการปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงาน

1) จัดทำโครงการและแผนงานในการเขียนเอกสาร โดยศึกษาหลักเกณฑ์ในการประเมินตามที่ได้เสนอไว้ในตอนท้ายของบทที่ 2 ในการประเมินนั้นจะประเมินใน 3 ด้าน แต่ละด้านมีคะแนนไม่เท่ากัน กำหนดให้แต่ละด้านเป็นหัวข้อใหญ่ (topic) จากหัวข้อใหญ่ให้แบ่งเป็นหัวข้อ

ย่อยๆ (subtopic) เมื่อมีโครงร่าง (outline) แล้วก็ควรพิจารณาว่าแต่ละหัวข้อย่อยจะนำเสนอข้อมูลอะไร และมีหลักฐานอะไรประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

2) ในการนำเสนอเอกสาร ควรตอบโจทย์ 3 ประการต่อไปนี้

ก. บริหารอะไร

ข. บริหารอย่างไร

ค. ผลการบริหารเป็นอย่างไร

2.1 ในการตอบโจทย์ว่าบริหารอะไรนั้น ควรระบุบริบทของสถานศึกษาที่บริหาร ภาระงานและความยากลำบากของสิ่งที่บริหาร ข้อมูลทั้งสามประการจะทำให้ผู้ประเมินทราบ ลักษณะของสถานศึกษาที่บริหาร ภาระงานที่บริหารและสิ่งที่บริหารว่ามีความยากลำบากหรือไม่ การนำเสนอโดยการลอกภาระหน้าที่ตามข้อกำหนดของทางราชการซึ่งเป็นงานตามปกติ ไม่ได้ตอบข้อกำหนดในการประเมินทั้งสามด้านตามแบบประเมิน

2.2 ในการตอบโจทย์ว่าบริหารอะไรนั้น ควรแสดงนวัตกรรมในการบริหาร ลักษณะเด่นของการบริหาร กลยุทธ์ในการบริหาร ตลอดจนแบบปฏิบัติที่ดี (best practice) ในการบริหาร ซึ่งจะสะท้อนความเชี่ยวชาญในการบริหาร ควรหลีกเลี่ยงการลอกตำราบริหารมานำเสนอ หรือการลอกแนวปฏิบัติของทางราชการมานำเสนอ ซึ่งแสดงถึงการบริหารตามปกติ มิได้แสดงถึงความเชี่ยวชาญในการบริหารตามตำแหน่งที่ขอกำหนด

2.3 ในการตอบโจทย์ว่าผลการบริหารเป็นอย่างไรนั้น ควรเสนอข้อมูลที่แสดงความก้าวหน้าของผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนจุดเด่นหรือบุคคลที่ได้รับรางวัลหรือเกียรติยศเด่นๆ โดยมีข้อสรุปหลักฐานเชิงประจักษ์ไว้ในภาคผนวก

3) ต้องตระหนักว่าในรายงานนั้นกำหนดความยาว 50 หน้าและภาคผนวกอีก 20 หน้า ควรดำเนินการตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด

4) นำเสนอรายงานโดยพยายามให้ง่ายในการอ่านของผู้ตรวจ เช่น เมื่อระบุผลที่เกิดในรายงานก็ควรระบุว่าหลักฐานปรากฏในภาคผนวกหน้าใด ไม่ควรมีภาคผนวกที่ไม่เชื่อมโยงกับรายงาน รูปภาพที่ไม่มีคำอธิบายและไม่เกี่ยวข้องกับการอธิบายในรายงาน

2. งานวิจัย

งานวิจัยเป็นข้อกำหนดตาม ว.25 ที่ผู้เสนอขอทุกคนจะต้องจัดทำ ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ตระหนักถึงความสมดุลระหว่าง ก) คุณภาพของงานวิจัย และ ข) ประโยชน์ของงานวิจัย เพราะทั้งสองประเด็นนี้มีคะแนนเท่ากัน

2) คุณภาพของงานวิจัยจะประเมินใน 4 ส่วน ในการเขียนรายงานการวิจัยขอให้ตระหนักถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ประเด็นหลักที่ควรพิจารณา คือ

2.1) ความชัดเจนของปัญหาวิจัย

2.2) วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความชัดเจน ทดสอบได้ และมีความเชื่อมโยงกับปัญหาวิจัย ปัญหาวิจัยคือสิ่งที่ไม่ต้องการจะให้เกิด วัตถุประสงค์คือวิธีการแก้ปัญหา สิ่งที่ต้องการจะให้เกิด หรือสิ่งที่ต้องการจะทราบ

2.3) สมมติฐานของการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4) นิยามศัพท์เฉพาะควรสะท้อนคำสำคัญ (key words) ของการวิจัย ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา มีความสมบูรณ์ ไม่มีคำว่า เช่น... นิยามศัพท์จะต้องสอดคล้องกับเครื่องมือหรือแบบวัดของการวิจัย

2.5) ควรมีกรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework) กรอบแนวคิดควรจะแสดง 2 ส่วน ส่วนแรกคืองานวิจัยอาศัยแนวคิดของใคร และแนวคิดนั้น โดยสรุปคืออะไร ส่วนที่สองคือ จากแนวคิดที่ศึกษานำมาจัดทำเป็นกรอบการวิจัยที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ โดยมีลูกศรเชื่อมโยง

2.6) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องจริงๆ กับงานวิจัย มีความทันสมัย เป็นสิ่งที่แสดงฐานแนวคิดของการวิจัย อธิบายตัวแปร และความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ

2.7) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีที่ใช้ในการเลือกตัวอย่าง ใช้ภาษาให้ถูกต้อง เช่น การเลือกตัวอย่างกับการสุ่มตัวอย่างมีความหมายไม่เหมือนกัน

2.8) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแบบวัดแต่ละฉบับนั้นผู้ตอบจะต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถที่จะเข้าใจคำถามและมีข้อมูลพอที่จะตอบได้ เช่น การให้นักเรียนชั้น ป.2 ตอบแบบสอบถามที่มีความยาว 4 หน้า ย่อมไม่เหมาะสม ต้องแสดงคุณภาพของเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

2.9) จะต้องใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าศึกษาจากประชากรใช้สถิติอย่างหนึ่ง หากศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้สถิติอีกอย่างหนึ่ง

2.10) การแปลผลของคะแนน หรือแปลความหมายของคะแนนจะต้องมีความชัดเจน อธิบายให้ชัดเจนว่าในการแปลผลของคะแนนนั้นใช้เกณฑ์อะไร

2.11) ในบทสรุปท้ายของรายงานวิจัยเป็นการสรุปผล ควรสรุปจริงๆ ไม่ใช่นำเสนอผลที่มีความยาวโดยไม่สรุป

2.12) อภิปรายผลจากข้อค้นพบ อาจอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์หรือตามสมมติฐาน อภิปรายผลตามหลักวิชา ไม่ใช่อภิปรายผลตามความคิดเห็น

2.13) ข้อเสนอแนะต้องเป็นผลมาจากการวิจัย ควรเสนอใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก เสนอเพื่อการนำไปใช้ ประเด็นที่สองคือเสนอเพื่อการทำวิจัยต่อไป การเสนอแนะจะต้องเป็นไปตามหลักวิชา มิใช่เสนอตามใจชอบ

2.14) เอกสารอ้างอิงจะต้องทันสมัย การนำเสนอเอกสารควรเสนอตามลำดับปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.

2.15) เชิงอรรถกับบรรณานุกรมจะต้องสอดคล้องกัน

2.16) การนำเสนอเอกสารจะต้องคงเส้นคงวา เช่นในประเด็นเกี่ยวกับหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย เชิงอรรถ บรรณานุกรม ตาราง ภาพประกอบ ภาคผนวก เป็นต้น

2.17) งานวิจัยควรมุ่งเน้นปัญหาและผลที่เกิดขึ้นแก่โรงเรียนของเรา งานวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะมีจุดเน้นที่แตกต่างจากวิทยานิพนธ์ในหลายๆ ประเด็น

2.18) งานวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 100 คน ควรใช้วิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยแบบผสม (mixed methodology) ก็อาจเป็นทางเลือกอย่างใหม่

2.19) งานวิจัยจะต้องมีประโยชน์ ประโยชน์ของงานวิจัยคือ การนำเอาไปใช้หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นข้อเสนอในการนำไปใช้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรตระหนัก มิใช่เสนอแนะโดยไม่ต้องทำวิจัยก็เสนอแนะได้

3. การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นเอกสารวิชาการอีกลักษณะหนึ่งที่ผู้ขอเป็นจำนวนมากจัดทำนอกเหนือจากงานวิจัย โดยเอกสาร ว.25 ของ ก.ค.ศ. แยกงานวิจัยและการประเมินโครงการเป็นคนละอย่างกัน โดยที่จริงแล้วการประเมินโครงการเป็นงานวิจัยรูปแบบหนึ่ง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล มีข้อเสนอแนะในการจัดทำประเมินโครงการดังต่อไปนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น ปัญหาหรือ สิ่งที่จะควรพัฒนา ในการประเมินโครงการ ควรพิจารณาให้รอบคอบว่าจะประเมินเพียงโครงการเดียว หรือประเมินหลายๆ โครงการพร้อมกัน เพราะประเด็นนี้จะนำไปสู่การใช้วิธีการที่เหมาะสมในการประเมิน ถ้าหากประเมินหลายๆ โครงการพร้อมกัน อาจทำให้วิธีการประเมินไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินได้ ขอให้ตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการอาจมีความแตกต่างกัน

2) วิธีการประเมิน ควรระบุให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร และจะประเมินอย่างไร หลักสำคัญที่ควรระบุ คือประเมินโดยใช้แนวคิดของใคร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่พบว่า ใช้ CIPP Model ของ Stufflebeam อ้างเอกสารฉบับปี 1971 หรือ 1990 แต่แนวคิดได้เปลี่ยนไปบ้างแล้วเมื่อพิจารณาฉบับปี 2003 หรือ 2004 การประเมินโดยใช้ CIPP Model นั้นเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนา ประเมินเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ใช้วิธีการหลายวิธีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ วิธีการประเมินจะต้องระบุประเด็นที่จะประเมิน ใครเป็นผู้ประเมิน และวิธีที่ใช้ในการประเมิน บางคนอาจประเมินได้หลายประเด็น บางคนอาจประเมินได้เพียงประเด็นเดียว ผู้ขอไม่ควรเป็นผู้ประเมินเพราะอาจเกิดความลำเอียง (bias) ในการประเมินได้

3) ผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินควรจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ต้องรายงานเป็นเรื่องๆ หรือเป็นประเด็นๆ ผลการประเมินควรระบุว่าจากการประเมินจะปรับปรุงโครงการอย่างไร จะพัฒนาโครงการอย่างไร หรือจะยุติโครงการ

4) การนำเสนอรายงาน เนื่องจากการประเมินเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นการนำเสนอควรตระหนักถึงความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความทันสมัยของเอกสารอ้างอิง ตลอดจนความคงเส้นคงวาของการนำเสนอรายงาน

4. ผลงานทางวิชาการอื่นๆ

ผลงานวิชาการอื่นๆ อาจเป็นคำราหรือคู่มือ จะต้องมียุทธประสงค์ที่ชัดเจนว่าจะจัดทำเพื่ออะไร ข้อเสนอเพื่อการพิจารณามีดังนี้

- 1) จัดทำเป็นรูปเล่ม
- 2) มีคำนำ
- 3) มีสารบัญที่ชัดเจน มีชื่อบทและชื่อตอน
- 4) นำเสนอเนื้อหาสาระตามหลักวิชา ควรหลีกเลี่ยงภาษาพูด
- 5) มีการอธิบาย
- 6) มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์
- 7) มีการสรุปแต่ละตอน
- 8) มีการอ้างอิงที่เฉพาะเจาะจง และทันสมัย
- 9) มีบรรณานุกรมที่สมบูรณ์
- 10) ควรมีการนำเสนองานวิจัยประกอบ
- 11) มีการนำเสนอแนวคิดของผู้เขียนประกอบ
- 12) เอกสารจะต้องมีคุณภาพและมีประโยชน์

สรุป

ข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการ โดยภาพรวมมีดังนี้

- 1) ตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร จะทำอะไร และจะทำเมื่อไร
- 2) เขียนเพื่อให้คนอื่นตรวจ จึงจำเป็นจะต้องเขียนตามกฎ กติกา ที่ใช้ในการประเมิน ดังนั้นจึงต้องศึกษากฎ กติกา ก่อนที่จะเริ่มลงมือเขียน
- 3) ต้องเชื่อว่าเราทำได้ แล้วเราจะทำต่อไป ถ้าลังเล ไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือไม่ เราก็อาจไม่ทำ
- 4) ต้องบริหารเวลาให้ได้ จัดสรรเวลาเพื่อทำผลงานทางวิชาการ ถ้าอ้างว่ามีงานมาก ไม่มีเวลา ก็ไม่ต้องคิดจะทำ
- 5) ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 6) รู้จักคิด ค้น และเขียน
- 7) ทำเป็นส่วนๆ เป็นตอนๆ ทำในสิ่งที่ทำได้ก่อน
- 8) คิดได้ก็เขียนไปก่อน แล้วกลับมาประเมินหรือทบทวนในภายหลัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการที่เสนอเพื่อขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ของครูเชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
2. ควรศึกษาข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการที่เสนอเพื่อขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ ของครูเชี่ยวชาญพิเศษ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ และศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-38. หน้า 1-23.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16-21.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. (2547, 23 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79ก. หน้า 22-74.

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. (2546, 11 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 52 ก. หน้า 1- 47.

สำนักงาน ก.ค.ศ. จดหมายที่ ศธ. 0206.3/ ว 25 เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ. ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). พระมหากษัตริย์คุณต่อครูอาวุโส. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ. รายงานการประชุมพ.ศ. 2549 – 2551.

Guskey, Thomas R. (2000). Evaluating Professional Development. Thousand Oaks, California: Corwin Press.

Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (2008). Educational Administration: Theory, Research and Practice. 8th ed. Boston: McGraw-Hill.

Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C. (2008). Educational Administration : Concepts and Practices. 5th ed. Belmont, California: Wadsworth.

ผู้วิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์
2. ดร.วรรณดี เกตแก้ว